

Jeugdbeleid Waalre 2020-2024

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Samenwerking CMD en Jeugdpartners	8
2.1. Aansluiting onderwijs, het voorliggend veld, het CMD en PlusTeam	8
2.2. Kwaliteit en competenties jeugdconsulenten	8
2.3. Werkwijze CMD consulenten	11
2.4. Integrale jeugdgezondheidszorg en vroeghulp	14
3. Individuele voorzieningen jeugdhulp	15
3.1. Wat is jeugdhulp en wat niet?	15
3.2. Passend Onderwijs	15
3.3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	16
3.4. Wet langdurige zorg (WLZ)	17
3.5. Inzet PGB Sociaal Netwerk	17
3.6. Wet verplichte GGZ voor jeugdigen	18
4. Veiligheid	20
4.1. Vrijwillig versus gedwongen kader	20
4.2. Aanpak kindermishandeling	21
4.3. Jongerenwerk & Operationeel Jeugd Overleg	22
4.4. Veiligheidshuis	22
5. Beheersmaatregelen uitgaven jeugdhulp	23
5.1. Preventieve Maatregelen	23
5.2. Maatregelen Toegang	24
5.3. Doorontwikkeling Dashboard Sociaal Domein	26
5.4. Regionale samenwerking inkoop jeugdhulp	26
6. Onderwijsachterstandenbeleid	28
6.1. Regeling	28
6.2. VVE	29
6.3. Preventieve logopedie	30
6.4. Anderstalige jeugdigen	30

7. Onze jeugdigen nog beter in beeld	32
7.1. Samenwerking voortgezet onderwijs	32
7.2. Leerplicht	32
7.3. Signaleringsstelsel Zorg voor Jeugd	33
8. Welzijn & Gezondheid	35
8.1. Gamet	36
8.2. Omgaan met geld	36
8.3. Eenzaamheid	36
8.4. Weerbaarheid, pesten en social media	37
8.5. Seksualiteit	37
9. Ondersteuning ouders	38
9.1. Invullen op het voorkomen van (o.a. financiële) overbelasting van ouders	38
9.2. Scheidingsproblematiek	38
9.3. Opvoedondersteuning	40
10. Financiën	41
11. Verantwoording	42
12. Toezicht & Handhaving	43
13. Bijlagen	45

1. Inleiding

De gemeente Waalre is in vele opzichten een prachtige plek voor kinderen om op te groeien. Er is een goed aanbod van basisonderwijs, ruime keuze in goede kinderopvang, er is een rijk verenigingsleven, vele activiteiten, er zijn betrokken ouders en professionals. Met de meeste kinderen en jongeren in de gemeente Waalre gaat het dan ook heel goed.

We zien tegenwoordig wel dat jeugdigen het over het algemeen druk hebben. Met name als ze de stap hebben gezet naar het voortgezet onderwijs, huiswerk moeten maken, daarnaast vaak sporten en hun sociale leven willen onderhouden, ook op social media.

Wij streven met dit jeugdbeleid samen met onze jeugdpartners (o.a. het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdgezondheidszorg, politie, jongerenwerk, de huisartsen en de bibliotheek) na dat alle kinderen in de gemeente Waalre opgroeien in een positieve, veilige omgeving en alle kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Jeugdigen zijn weerbaar voor druk van buitenaf en in staat hun eigen keuzes te maken. Als er extra ondersteuning nodig is, wordt deze op maat geboden. De komende vier jaren willen we de goede basis die we hebben neergezet verder ontwikkelen en professionaliseren.

Artikel 2.1. van de Jeugdwet stelt dat het gemeentelijk beleid inzake preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering zich moet richten op:

- a. Het voorkomen en de vroege signalering van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- b. Het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
- c. Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders, opdat zij in staat zijn hun verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van jeugdigen;
- d. Het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en de personen die tot hun sociale omgeving behoren, waarbij zover mogelijk wordt uitgegaan van de eigen inbreng;
- e. Het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit;
- f. Integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders, indien sprake is van multiproblematiek.

De Jeugdwet (en ons jeugdbeleid) gaat over jeugdigen in de leeftijd 0–18 jaar. Als er hulp nodig is waar geen ander wettelijk systeem in voorziet na 18 jaar, kan reeds ingezette jeugdhulp doorlopen tot de jeugdige 23 jaar is als de hulp noodzakelijk is.

Met dit beleidsplan geven we uitvoering aan onze wettelijke taak en maken we concreet wat de visie Persoonlijk & Dichtbij betekent voor ons jeugdbeleid en de uitvoering hiervan. Het richt zich daarom deels ook op uitvoerend niveau. Het stuk richt zich eerst op de samenwerking tussen het CMD en jeugdpartners en vervolgens op de inzet van jeugdhulp, de samenwerking tussen zorg en veiligheid en op kostenbeheersing. (artikel 2.1. lid d t/m g van de Jeugdwet)

Daarna, vanaf hoofdstuk 7, gaan we in op het onderwijsbeleid en het preventief jeugdbeleid (artikel 2.1. lid a t/m c). Dit tweede, preventieve deel van het beleidsplan heeft invloed op de noodzaak van jeugdhulp. Wij zijn ervan overtuigd dat hoe beter we dit stuk vormgeven, hoe minder vaak gezinnen jeugdhulp nodig hebben.

Bij dit deel van het jeugdbeleid hebben we niet alleen onze jeugdpartners betrokken, maar ook jongeren uit de gemeente Waalre. Tijdens de WIJ Waalre Jeugddag (17 oktober 2019) hebben we aan ruim honderd jongeren gevraagd aan te geven wat voor hen belangrijke onderwerpen zijn en wat de gemeente hierin kan betekenen.

We hebben goed geluisterd naar onze jongeren en naar de professionals. We proberen in dit beleidsplan zes ambities concreet te maken. Dit zijn algemene termen die veel worden gebezigd, maar alleen betekenis krijgen via uitwerking in beleid:

1. **‘Normaliseren’** : Niet alles is een probleem en behoeft professionele zorg. Soms hebben ouders gewoon een steuntje in de rug nodig, een luisterend oor, of de bevestiging dat bepaalde lastige situaties bij iedereen voorkomen en horen bij normaal opgroeien en de levensfasen.

Doelstellingen:

- Jeugdigen en ouders zijn op de hoogte van normale (opvoed)problematiek en oplossingen. Zij worden regelmatig via onder andere school, de jeugdgezondheidszorg en de bibliotheek hierover geïnformeerd.
- Zowel in de nulde, eerste als tweede lijn wordt niet onnodig gediagnosticeerd, dit is niet nodig als een kind/gezin maar de juiste ondersteuning krijgt. Deze ondersteuning is zoveel mogelijk afkomstig uit het normale leven. Daar waar nodig, wordt passende zorg ingezet.

2. **'Eigen kracht stimuleren'**: Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.

Doelstellingen:

- In gezinnen met problemen worden duurzame oplossingen bereikt, doordat deze gezinnen zoveel mogelijk zelf de regie hebben en zelf verantwoordelijk zijn om deze oplossingen te bereiken. Medewerkers van het CMD en PlusTeam werken met de Sociale Netwerkstrategie (Sonestra).
- Ouders zijn zich bewust van hun plicht tot opvoeden in plaats van uit te gaan van een recht op voorzieningen.

3. **'Vroegsignalering en vroege interventie'**:

Doelstellingen:

- We zien minder vaak een escalatie van problemen, doordat vroegtijdig in gesprek wordt gegaan met ouders. De gemeente Waalre faciliteert een goede samenwerking tussen jeugdpartners en verbindt hier een strategie en een uitvoeringsplan aan.
- Het uitvoeringsplan 'Aansluiting Primair Onderwijs–Jeugdhulp Waalre' wordt volledig in praktijk gebracht.
- Alle 'doelgroepkinderen' volgen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
- Er is een toename in het aantal lichte opvoedvragen- en adviezen die ouders stellen bij het CMD.

4. **'Preventie'**: we richten ons op thema's die veel aan bod komen in de jeugdhulp, die jongeren zelf belangrijk vinden én op de ondersteuning van ouders. Hierbij gaat het om informatie, trainingen en ondersteuning die voor iedereen vrij toegankelijk is.

Doelstellingen:

- Jeugdigen in de gemeente Waalre staan sterk in hun schoen en ontwikkelen hun talenten.
- Jongeren in de leeftijd 10–18 weten hoe zij het beste kunnen omgaan met gamen, financiën, eenzaamheid, seksualiteit, onzekerheid en stress.
- Gezinnen met een laag inkomen weten hoe ze gebruik kunnen maken van financiële ondersteuning vanuit de gemeente zodat alle kinderen mee kunnen doen met sportieve en culturele activiteiten.
- Ouders die uit elkaar gaan worden standaard geïnformeerd over de 'do's en dont's' bij scheiding zodat hun kinderen er geen schade van ondervinden. Ouders weten waar ze terecht kunnen met vragen, dit is laagdrempelig georganiseerd.

5. **'Toekomstbestendigheid'**: We willen ook in de toekomst jeugdhulp blijven bieden daar waar nodig. Kostenbeheersing is daarom noodzakelijk om zorg beschikbaar te houden.

Doelstellingen:

- Er wordt meer gestuurd op effectieve zorg met duidelijke doelen en resultaten.
- Op de meerjarenbegroting is een daling in de uitgaven jeugdhulp zichtbaar.
- Het dashboard sociaal domein faciliteert een goede monitoring.

6. **'Eén gezin, één plan, één coördinator'**.

Doelstellingen:

- Een vaste medewerker van het CMD/PlusTeam is betrokken bij het gezin en is verantwoordelijk voor de coördinatie van de betrokken hulpverlening. Er wordt niet langs elkaar heen gewerkt.
- Er zijn zo min mogelijk (wisselende) hulpverleners betrokken bij één gezin.

De kracht van Waalre is daadkracht, iedereen betrokken bij dit beleid zet zich volop in voor onze jeugd. Onze jeugd is zelf ook sterk met veel talenten. Jeugd, ouders en mensen die met jeugd werken in de gemeente Waalre weten elkaar te vinden, spreken elkaar aan en staan open voor feedback.¹ Dit zorgt voor een goede uitvoerbaarheid van dit beleidsplan.

---

¹ Dit blijkt ook uit de cliëntervaringsonderzoeken van het CMD van de afgelopen jaren.

2. Samenwerking CMD en Jeugdpartners

Dit hoofdstuk omschrijft de aansluiting tussen het werk van het CMD en het PlusTeam gericht op jeugd en de andere partners die in de gemeente Waalre met jeugd werken. Het omschrijft eerst dit veld en gaat kort in op de samenwerkingsrelaties die er zijn in de gemeente Waalre. Paragraaf 2.2. zet kort uiteen hoe we een kwaliteitsimpuls aan het CMD willen geven. Paragraaf 2.3. gaat verder in op de werkwijze van het CMD en paragraaf 2.4. licht kort de ontwikkeling 'integrale jeugdgezondheidszorg' toe.

2.1. Aansluiting onderwijs, het voorliggend veld en het CMD en PlusTeam

De gemeente Waalre heeft met de transitie jeugdzorg per 1 januari 2015 weloverwogen de keuze gemaakt om zelf jeugdhulpprofessionals in dienst te nemen. Dit ondermeer omdat voorafgaand aan de transitie jeugdzorg 32 rekenkamers het volgende constateerden over de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's): *"Veel CJG's hebben nog te zeer het karakter van een bedrijfsverzamelgebouw, waarin elke hulpverlener denkt en handelt vanuit zijn eigen organisatie of zorgdomein. Een gezamenlijke 'CJG-identiteit' is er over het algemeen nog niet. Daardoor heeft het CJG nog niet de meerwaarde die het zou moeten hebben."*²

CJG professionals waren niet in dienst bij de gemeente, maar bij hun eigen (vak)organisatie. Hierdoor bleef het vaak onduidelijk wie verantwoordelijk was voor de coördinatie van zorg als er meerdere hulpverleners betrokken waren bij een gezin. De keus van de gemeente Waalre om te gaan werken met 'eigen mensen' heeft geleid tot twee teams met een sterke eigen identiteit: het CMD en het PlusTeam (Het PlusTeam is een Gemeenschappelijke Regeling van gemeente Waalre en Geldrop-Mierlo). In beide teams werken jeugdhulpprofessionals, geregistreerd in het St. Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). Vanuit de overtuiging dat je niet zonder specialistische jeugdhulpverleners kan, werken we met het PlusTeam.

Het CMD vormt de toegang tot alle vormen van zorg die de gemeente biedt. Gezamenlijk met medische verwijzers (huisartsen, jeugdartsen en kinderartsen) vormt het CMD de toegangspoort naar jeugdhulp. Het CMD biedt informatie, advies en lichte opvoedondersteuning en heeft specialisatie op het gebied van autisme, huiselijk geweld, complexe echtscheidingen en verstandelijke beperking. In gezinnen waar het CMD al langer betrokken is en het voor de continuïteit wenselijk is, kan het CMD ook betrokken blijven als problemen zich op meerdere gebieden gaan voordoen. Het PlusTeam is uitsluitend betrokken bij dergelijke gezinnen waar meervoudige, langdurige problematiek speelt. Als hulpverlening plaatsvindt in het gedwongen kader (waarbij de kinderrechter een maatregel heeft opgelegd, zoals een ondertoezichtstelling

---

² Rapport te vinden op www.rekenkamer.nl

van een gezin of een uithuisplaatsing) is een Gecertificeerde Instelling (GI) verantwoordelijk voor inzet en coördinatie van jeugdhulp. De GI werkt hierbij samen met het CMD/PlusTeam in de zogenaamde 'tandemfunctie'.

De (jeugdconsulenten van) het CMD en PlusTeam werken nauw samen met de andere lokale 'jeugdpartners': de jeugdgezondheidszorg, het jongerenwerk, kinderopvang, onderwijs, leerplicht, (praktijkondersteuner jeugd-GGZ) huisartsen, bibliotheek en politie. Er is een goede lokale samenwerkingsstructuur, daarnaast zijn de lijntjes kort en weet men elkaar te vinden als dit nodig is. De onderlinge sfeer tussen de professionals die vanuit de diverse disciplines in de gemeente Waalre met jeugd werken is zeer positief en gericht op samenwerking in het belang van kinderen. Eén van de eerste prioriteiten van dit beleid is om dit te behouden.

In onze overlegstructuur met de jeugdpartners worden afspraken over de samenwerking zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau geborgd. De stuurgroep Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA) komt 1 tot 2 keer per jaar bij elkaar met als doel prioriteiten in het jeugd- en onderwijsbeleid te benoemen en de voortgang van de LEJA te monitoren. Een belangrijk onderdeel hiervan is de aansluiting onderwijs-jeugdhulp en de rol die de (voor)school speelt bij vroegsignalering.

De aansluiting onderwijs-jeugdhulp wordt bestuurlijk en beleidsmatig afgestemd met het samenwerkingsverband PO De Kempen (11 schoolbesturen) en de 10 gemeenten in dit samenwerkingsverband. Daaruit voortvloeiend heeft de gemeente Waalre met de scholen, kinderopvang, CMD, PlusTeam en jeugdgezondheidszorg haar eigen 'uitvoeringsplan aansluiting onderwijs-jeugdhulp'. Drie keer per jaar is er een overleg op uitvoerend niveau met alle partners om de stand van zaken van het uitvoeringsplan en de samenwerking te bespreken en te verbeteren. De gemeente Waalre heeft ambtelijk en bestuurlijk overleg met het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven-Kempeland (RSV PVO) en maakt hier ook afspraken over de aansluiting jeugdhulp-VO.

Politie, jongerenwerk, de medewerker zorg en veiligheid van de gemeente en (jeugdconsulenten van) het CMD en PlusTeam nemen deel aan het Operationeel Jeugd Overleg Waalre (OJO). Hierin worden signalen over hanggroepen met jongeren die dreigen af te glijden naar de criminaliteit gedeeld en acties met elkaar afgestemd. De Wijk-GGDer die aan de slag gaat per 1 januari 2020 kan hierbij van aanvullende waarde zijn.

De samenwerking met de huisartsen is geïntensiveerd. Er is een overlegstructuur waarbij zowel op strategisch als op tactisch niveau de samenwerking wordt besproken. Daarnaast heeft de praktijkondersteuner jeugd-GGZ van de huisartsen wekelijks een uur casuïstiekbespreking met een CMD jeugdconsulent. Het CMD heeft sinds juli 2019 een locatie in Medisch Centrum Aalst, met als doel meer laagdrempelig en nabij inwoners te werken en de samenwerking met huisartsen en andere zorgprofessionals en hiermee de kwaliteit van verwijzingen te verbeteren.

Vanzelfsprekend is er een nauwe samenwerking tussen het CMD en PlusTeam. Deze teams hebben een sterke eigen identiteit, wat ook werd beoogd toen zijn werden opgezet. Deze eigen identiteit is zeer voordelig voor de samenwerking binnen het eigen team, maar kan nadelig zijn voor de samenwerking tussen het CMD en het PlusTeam. Het is daarom van belang heldere afspraken te maken in de verordening jeugdhulp en het uitvoeringsbesluit. De uitgangspunten van deze afspraken worden vastgelegd in dit beleidsplan.

Concluderend, we zijn trots op de lokale samenwerking rondom onze jeugd. De komende beleidsperiode willen we in de eerste plaats behouden wat we hebben opgebouwd. Daarnaast willen meer doen aan deskundigheidsbevordering over en weer, we kunnen veel van elkaar leren. Ook meer inzicht in elkaars visie en werkwijze blijft belangrijk. Hoe kijkt het onderwijs naar de rol van ouders en hoe ons CMD? Hierop gaan we aan de hand van het uitvoeringsplan onderwijs-jeugdhulp (bijlage 1) de komende vier jaar inzetten.

2.2. Kwaliteit en competenties jeugdconsulenten

We willen een kwaliteitsimpuls geven aan het werk van onze jeugdconsulenten. Hierbij hebben we de volgende uitgangspunten:

- Vertrouwen in de expertise en deskundigheid van onze medewerkers, waarbij zij veel professionele handelingsruimte ervaren.
- Een cultuur waarin we elkaar durven aan te spreken en kritische vragen kunnen stellen.
- SKJ registratie en continue ontwikkeling van onze medewerkers, waarbij specialistische kennis up to date wordt gehouden.
- Bij complexe, meervoudige casuïstiek werken jeugdconsulenten met een vaste duo-partner, dit is ook degene waarmee overleg gepleegd kan worden over de casus en die als achtervang functioneert mocht de casusverantwoordelijke niet beschikbaar zijn.
- Onze medewerkers ervaren zo min mogelijk administratieve lasten.
- Onze medewerkers zijn kostenbewust en voelen zich ‘mede eigenaar’ van de uitgaven jeugdhulp van de gemeente Waalre. Ze zetten ondersteuning in die op dat moment passend is, “zo licht als kan, zo zwaar als moet”.
- Gezinnen hebben voor zover mogelijk zelf de regie, onze medewerkers zijn ondersteunend.
- Normaliseren door middel van informeren en bewustwording.
- We werken outreachend! Onze overtuiging is dat outreachend werken vroegsignalering bevordert en daarmee escalatie van problemen en zwaardere zorg voorkomt.
- Gezamenlijke casuïstiekbespreking met het CMD en PlusTeam.

2.3. Werkwijze CMD consulenten

Na acht weken betrokkenheid in een gezin maken CMD consulenten altijd een ondersteuningsplan, waarbij gezinnen zelf eigenaar van het plan zijn. Het ondersteuningsplan brengt alle leefgebieden in beeld. Als in deze acht weken de casus meervoudig complex blijkt te zijn, draagt het CMD deze altijd over aan het PlusTeam.

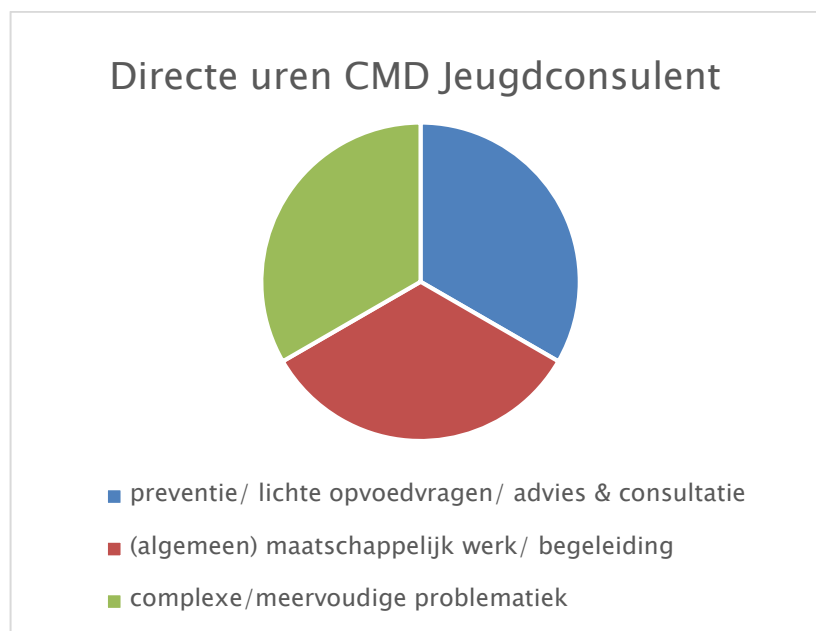
Als er een herindicatie nodig is, wordt er een tussenevaluatie gedaan op basis van de doelen uit het ondersteuningsplan met behulp van het verslag van de zorgaanbieder. Vervolgens wordt het plan bijgesteld. In het ondersteuningsplan wordt zowel de inzet van het sociaal netwerk, voorliggende en andere voorzieningen als de individuele voorzieningen jeugdhulp benoemd. Welke individuele voorzieningen jeugdhulp nodig zijn wordt vastgesteld met behulp van de Producten en Dienstencatalogus (PDC). Hierin staan de diverse producten, de gemiddelde duur van de trajecten en tarieven benoemd. In een plaatje ziet de werkwijze van het CMD en PlusTeam er als volgt uit:

Ons uitgangspunt is dat hulpverlening zoveel mogelijk wordt geboden door het CMD en PlusTeam zelf. Zij kopen jeugdhulp in als ze onvoldoende capaciteit of expertise hebben.

De wachttijd bij het CMD is *maximaal vier weken* (In het geval van een crisis is er altijd iemand beschikbaar). Na het eerste contact ontvangen ouders een schriftelijke ontvangstbevestiging van het CMD.

We willen dat de inzet van de *directe uren* van de CMD consulenten jeugd er als volgt uit zien:

Met 'preventie' wordt bedoeld werk gericht op alle kinderen, bijvoorbeeld een gastles op een basisschool. Het is van belang dat CMD consulenten hier meer tijd voor kunnen vrij maken. Daarnaast streven we naar een verlaging van de administratieve lasten voor de CMD jeugdconsulenten.

De CMD jeugdconsulenten hebben sinds de aanpassing van het uitvoeringsbesluit in 2017 voor een deel ook meervoudige en complexe casuïstiek in hun caseload. We willen dit besluit handhaven. Soms is een jeugdconsulent al betrokken bij een gezin en escaleert de situatie, of blijkt er meer aan de hand dan aanvankelijk gedacht. In dat geval is het soms beter als de jeugdconsulent van het CMD, die al betrokken is bij het gezin, betrokken blijft. We streven na dat gezinnen te maken hebben met zo min mogelijk wisselingen van hulpverleners.

Wat is meervoudig complex?

“Een gezin van minimaal één ouder en één kind dat langdurig kampt met een combinatie van sociaaleconomische en psychosociale problemen. De betrokken hulpverleners vinden dat het gezin weerbarstig is voor hulp.”

(definitie multiprobleemgezin Nederlands Jeugd Instituut (NJI))

Met betrekking tot meervoudig, complexe problematiek maken we de volgende afspraken:

- Als bij aanvang (na acht weken betrokkenheid) duidelijk is dat de casus meervoudig complex is, draagt het CMD deze altijd over aan het PlusTeam.
- Het CMD heeft de specifieke expertise in het team om de coördinatie over de casus te kunnen uitvoeren.
- Een CMD jeugdconsulent mag alleen een complexe en meervoudige casus opnemen of houden, nadat er een bespreking over haar caseload heeft plaatsgevonden met de coördinator van het CMD en deze akkoord heeft gegeven.
- Bij complexe en meervoudige casuïstiek wordt er altijd gewerkt met een vaste duo-partner, waarmee ook wordt overlegd als dit nodig is over de casus en die functioneert als achtervang.

Het CMD en PlusTeam consulenten voeren gezamenlijk casuïstiekbespreking.

De inzet van jeugdhulp is altijd maatwerk. Welke hulp wordt ingezet wordt samen met het gezin bepaald, op basis van de Verordening Jeugdhulp Waalre, het uitvoeringsbesluit en de (regionale) Producten en Dienstencatalogus. Indien het aanbod ontoereikend is, mogen het CMD en PlusTeam van de regels afwijken door bijvoorbeeld een combinatie van producten in te zetten die eigenlijk niet gecombineerd mogen worden op basis van de Producten en Diensten Catalogus. Dit is (ondermeer) mogelijk o.b.v. de ‘hardheidsclausule’ in de verordening jeugdhulp. De inzet hiervan moet altijd worden afgestemd met de juridisch kwaliteitsmedewerker van het CMD. Als er gebruik wordt gemaakt van de hardheidsclausule wordt altijd duidelijk aan ouders gecommuniceerd dat de inzet van de ondersteuning een

uitzondering betreft. Wat er wel en niet mogelijk is wordt verder omschreven in het volgende hoofdstuk.

2.4. Integrale Jeugdgezondheidszorg en vroeghulp

Per 1 januari 2021 gaat de jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor kinderen in de leeftijd 0–4 jaar (het consultatiebureau) in de regio Zuidoost-Brabant naar de GGD. De gehele jeugdgezondheidszorg 0–18 jaar is dan ondergebracht bij de GGD. In de gemeente Waalre is het team jeugdgezondheidszorg 0–18, nu nog bestaande uit Zuidzorg en de GGD, al gezamenlijk aan het werk en gehuisvest in Medisch Centrum Aalst, waarin sinds dit jaar ook het CMD gehuisvest is. De samenwerking tussen het CMD en de JGZ in de gemeente Waalre loopt goed, we willen de huidige samenwerkingsstructuur dan ook graag handhaven. We kiezen niet voor verdere integratie (JGZ werkplekken in het CMD), wel voor een versterking van de preventieve functie van de JGZ. Dit doen we door ouders actief te informeren over het preventieve aanbod vanuit de JGZ, zoals de cursus ‘positief opvoeden’ en door maatwerkvoorzieningen vanuit de JGZ in te zetten, zoals ‘Stevig Ouderschap’ en ‘Video Homestart’.

Het multidisciplinaire netwerk ‘vroeghulp’ is ondergebracht bij de JGZ. Ouders met kinderen in de leeftijd 0–4 jaar, waarbij “iets aan de hand is”, maar onduidelijk is wat, kunnen bij dit netwerk terecht. Doordat er vanuit verschillende disciplines integraal naar het kind wordt gekeken, komt vroegtijdig een helder beeld van wat er speelt en welke hulp moet worden ingezet.

3. Individuele voorzieningen jeugdhulp

3.1. Wat is jeugdhulp en wat niet?

Belangrijk in onze visie Persoonlijk & Dichtbij is de mogelijkheid om maatwerk te leveren. Als we het kind centraal stellen, wat zijn dan de beste oplossingen, als we ook kijken naar de ongebaande paden? Met maatwerkoplossingen kan vaak veel bereikt worden voor een kind.

Vanuit onze ervaringen van de afgelopen jaren merken we dat er hierbij een risico is dat vanuit deze visie – het leveren van maatwerk en de mogelijkheid om ‘out of the box’ te kunnen denken – de vraag ‘Is dit jeugdhulp en dus de verantwoordelijkheid van de gemeente?’ vergeten wordt.

We nemen de volledige verantwoordelijkheid voor jeugdhulp, aan ons toebedeeld vanuit de Jeugdwet. Hierbij gaan wij er altijd uit van de eigen kracht van gezinnen. Het is van belang dat gezinnen vanuit hun eigen doelen en kracht werken. Ouders hebben de regie, wij normaliseren, ondersteunen en coördineren. Normaliseren betekent ook dat wij de volgende vragen stellen:

- Is er wel ondersteuning nodig?
- Zijn er voorliggende voorzieningen en/of vrij toegankelijke zorg?
- Valt het onder de jeugdwet en niet onder aanpalende wetgeving zoals passend onderwijs, de Wmo, de WLZ, of de zorgverzekeringswet (Bijlage 2 ‘Afbakening Jeugdwet met andere wetten’).

Alternatieve therapieën, kindercoaching, privéles zwemmen, paardrijden, etc. vergoeden we niet vanuit onze verantwoordelijkheid voor jeugdhulp. Hoofdstuk 5 ‘Beheersmaatregelen’ gaat verder in op deze focus op onze wettelijke verantwoordelijkheden en het sturen op de effectiviteit van de jeugdhulp. De volgende paragrafen gaan kort in op de aanpalende wetten ‘passend onderwijs’, Wmo, WLZ en zorgverzekering.

3.2. Passend Onderwijs

De afbakening tussen de jeugdhulpplicht uit de Jeugdwet en de zorgplicht uit de verschillende onderwijswetten is nog een grijs gebied, waarover geen jurisprudentie is. Daarom is het nu niet eenvoudig om in een specifieke situatie vast te stellen welke ondersteuning de verantwoordelijkheid van school is (zorgplicht) en welke ondersteuning de verantwoordelijkheid van de gemeente (jeugdhulpplicht).

De school is op grond van de zorgplicht passend onderwijs verantwoordelijk voor de extra ondersteuning die de leerling tijdens onderwijstijd nodig heeft en die gericht is op het leerproces. De samenwerkingsverbanden (primair en voortgezet) onderwijs moeten periodiek een ondersteuningsplan vaststellen over de ondersteuning die vanuit het onderwijs geboden zal worden en de verantwoordelijkheid van de scholen. Wat een school ‘redelijkerwijs’ aan extra

ondersteuning kan bieden, hangt dus af van de problemen van de leerling en de mogelijkheden van de school om extra ondersteuning in te zetten.

De gemeente Waalre volgt hierin het advies van Schulinc³: alle extra ondersteuning (begeleiding) die gericht is op het volgen van onderwijs (het leerproces) valt onder de verantwoordelijkheid van scholen. Verdere ondersteuning die nodig is en niet gericht is op het volgen van onderwijs kán onder de jeugdhulpplicht van de gemeente vallen (Jeugdwet). Afhankelijk van de situatie moet worden vastgesteld wie voor welk deel verantwoordelijk is en hoeveel uren daarbij horen.

Het is complex doordat veel problemen zich zowel op school/tijdens het leerproces, als thuis voordoen, waardoor de grens niet zo helder is. In die gevallen waar de problemen zich (ook) voordoen op school/tijdens het leerproces, zal de gemeente Waalre in ieder geval altijd het onderwijs vragen om aan te tonen welke ondersteuning vanuit school wordt ingezet en met welk doel. Eventuele inzet van jeugdhulp en de doelen hiervan worden (sowieso altijd) met ouders en ook met school afgestemd, zodat er wordt gewerkt met een samenhangend plan. Een aantal zaken vinden wij *per definitie niet vallen onder onze verantwoordelijkheid*, maar onder die van de scholen of ouders zelf:

- Huiswerkbegeleiding
- Remedial teaching (extra ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben op school)
- Stagebegeleiding
- Hulp bij dyslexie, m.u.v. Ernstig Enkelvoudige Dyslexie (EED) dat onder de jeugdhulpplicht van gemeenten valt.

Zaken als jobcoaching en begeleiding naar werk kunnen in enkele gevallen ook voor jeugd worden bekostigd uit het participatiebudget, maar vallen niet onder de Jeugdwet en worden dus ook niet bekostigd uit het budget 'individuele voorzieningen jeugd'. In deze situatie worden in het CMD de mogelijkheden met de consultants Werk & Inkomen besproken.

3.3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Begeleiding op basis van de Wmo en begeleiding vanuit de Jeugdwet zijn twee verschillende producten. Het is van belang dat als het CMD of PlusTeam 'algemeen maatschappelijk werk' doet, gericht op (gescheiden) ouders, een goede afweging wordt gemaakt op basis van welke wet deze begeleiding wordt uitgevoerd. Opvoedondersteuning is een vorm van jeugdhulp. Het maakt daarbij niet uit of de ouder opvoedondersteuning nodig heeft ten gevolge van zijn eigen problematiek. In de praktijk kan het voorkomen dat een ouder zowel begeleiding ontvangt

---

³ Juridisch adviesorgaan voor gemeenten.

vanuit de Wmo als vanuit de Jeugdwet. De begeleiding die de ouder uit de Jeugdwet ontvangt beperkt zich tot de verzorging en opvoeding van het kind

3.4. Wet Langdurige Zorg (WLZ)

Een deel van de individuele voorzieningen jeugdhulp is bestemd voor jeugdigen die de rest van hun leven zorg nodig zullen hebben. Zij zullen op termijn onder de WLZ vallen. Dit gaat om kinderen met een verstandelijke beperking. Behandeling voor psychische klachten valt tot 18 jaar onder de Jeugdwet. We hebben er aandacht voor dat we geen individuele voorzieningen jeugdhulp inzetten terwijl de zorg ook onder de WLZ kan worden gebracht.

3.5. Inzet Persoonsgebonden Budget (PGB) voor sociaal netwerk

De gemeente hoeft geen voorziening voor jeugdhulp te treffen als een gezin in staat is zelf de problemen op te lossen, eventueel met hulp van personen uit het sociaal netwerk (artikel 2.3. lid 1 Jeugdwet). Dit is wat wordt bedoeld met 'eigen kracht'. In onze invulling van het 'eigen kracht' principe en ook vanuit ons oogpunt om echt te normaliseren, willen we inzet vanuit het sociaal netwerk zo min mogelijk financieel belonen. Hulp van familie en vrienden zien wij als normaal. We beperken ons bij de inzet van het 'PGB sociaal netwerk' dan ook tot onze wettelijke taak.

Een PGB sociaal netwerk wordt verleend als een persoon uit de familie- of vriendenkring hulpverlening biedt. Het is van belang dat deze hulp passend en toereikend is gelet op de problematiek en ontwikkelingsdoelen van de jeugdige.

Ons beleid: als de conclusie is dat alleen professionele hulp toereikend is, dan kan dit per definitie niet worden geboden door iemand uit het sociale netwerk (bijvoorbeeld een moeder of tante met een SKJ registratie). Dit omdat een professioneel hulpverlener objectief en onafhankelijk moet kunnen handelen.

De gemeente heeft beleidsruimte in het stellen van (strikte) voorwaarden aan de inzet van een PGB voor het sociale netwerk. Helemaal uitsluiten mag echter niet o.b.v. de Jeugdwet. De gemeente kan slechts vastleggen in welke situaties en onder welke voorwaarden een PGB voor het sociale netwerk kan worden ingezet.

De gemeente Waalre heeft als uitgangspunt dat het normaal is dat ouders voor hun kinderen zorgen en dat zij indien nodig hulp van familie en vrienden krijgen. De gemeente Waalre stelt daarom strikte voorwaarden aan de inzet van het PGB sociaal netwerk:

1. Het betreft *geen gebruikelijke* zorg: "de normale, dagelijkse zorg die partners, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten geacht worden elkaar onderling te bieden. Voor kinderen geldt dat ouders de tot hun gezin behorende minderjarige kinderen behoren te verzorgen, op te voeden en toezicht aan hen te bieden, ook als er sprake is van een kind met een ziekte, aandoening of beperking".

2. De ouder/ de persoon uit het sociale netwerk is in staat de noodzakelijke hulp te bieden.
3. De hulp die wordt geboden door het sociale netwerk moet aantoonbaar van goede kwaliteit zijn, tot betere en effectievere ondersteuning leiden en doelmatig zijn. Het gezin wordt versterkt en het is ook op langere termijn het beste voor het kind.
4. Hij/zij is beschikbaar. (nb. Bijvoorbeeld iemand met een fulltime baan is niet beschikbaar. We verlangen niet van mensen dat ze minder gaan werken en/of ontslag nemen)
5. Er wordt geen PGB sociaal netwerk verstrekt als het leidt tot overbelasting van de persoon uit het sociaal netwerk die de hulp gaat verlenen.
6. Een PGB sociaal netwerk wordt alleen verleend voor begeleiding (dus niet voor behandeling).
7. Het tarief voor een PGB sociaal netwerk stellen we gelijk aan het minimumloon, te weten € 12,40 per uur. Het aantal uren en de periode waarin de zorg wordt verstrekt, wordt (gelijk aan ZIN) vastgesteld aan de hand van de productcode in de PDC.
8. Het PGB sociaal netwerk mag nooit beheerd worden door diegene die het ontvangt, tenzij dit ouders zelf zijn.
9. Het gezin maakt een PGB plan, hierin staat ook hoe vervanging wordt geregeld als degene die het pgb ontvangt niet langer de hulp kan leveren.

3.4 Wet verplichte GGZ voor jeugdigen

Op 1 januari 2020 zijn de Wet zorg en dwang (Wzd) en de Wet verplicht geestelijke gezondheidszorg (WVGZ) in werking getreden. Deze wetten maken het mogelijk verplichte zorg in te zetten voor mensen met een verstandelijke beperking of dementie (Wzd) en anderzijds mensen met een psychiatrische aandoening (WVGZ). Beide wetten gelden ook voor jeugdigen, waarbij in de praktijk de WVGZ het meest aan de orde zal zijn. Hiervoor is de gemeente verantwoordelijk op basis van de Jeugdwet, want het gaat om psychische zorg voor jeugdigen.

Met de nieuwe wetgeving in 2020 wordt de maatregel 'in bewaring stelling' (IBS) vervangen door de 'crisismaatregel' (CM) en een rechterlijke machtiging (RM) wordt een 'zorgmachtiging' (ZM). Een belangrijk verschil met de huidige wetgeving is dat de gedwongen zorg straks ook ambulante, dus *buiten de zorginstelling* kan worden uitgevoerd. Verder is de crisismaatregel breder dan de huidige maatregel van IBS, omdat alle vormen van verplichte zorg via een CM kunnen worden opgelegd, niet alleen opname. Alleen in het geval van een crisis kan de burgemeester indien een psychiater dit adviseert een CM afgeven. Ook moet de burgemeester de patiënt zo mogelijk laten horen. Dat is bij de huidige IBS niet het geval. Wat ook nieuw is, is dat de gemeenten een speciaal meldpunt moeten inrichten waar iedereen die zich ernstige zorgen maakt over een persoon dat kan melden. De gemeente is vervolgens verplicht een onderzoek te doen en zo nodig een verzoek voor een ZM in te dienen bij het OM. De gemeente Waalre brengt het meldpunt en triage onder bij het CMD en het verkennend onderzoek wordt

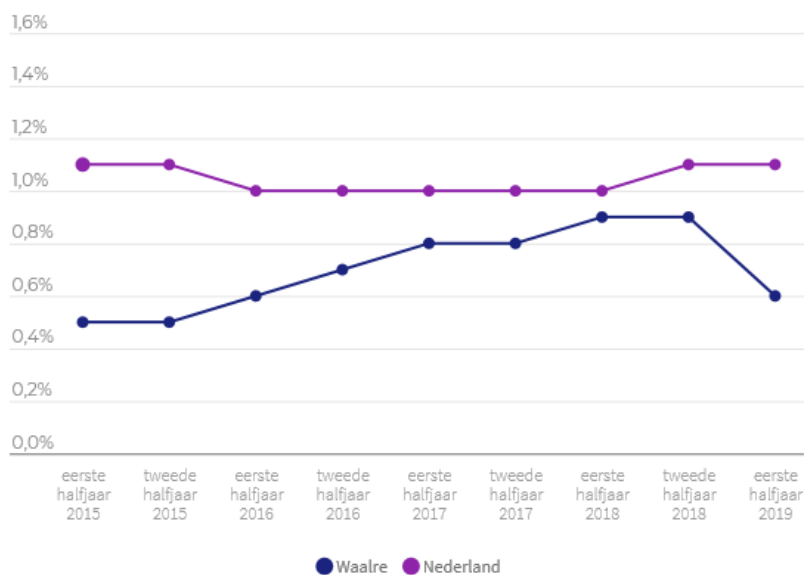
extern ingekocht. Op basis van het onderzoek wordt een advies uitgebracht aan het CMD die vervolgens de ZM kan aanvragen bij het OM.

Voor jeugdigen beslissen tot 12 jaar de met gezag belaste ouders of voogd over een eventuele behandeling. Een CM of ZM kan in die gevallen alleen aan de orde zijn als zij een behandeling weigeren. Vanaf 12 jaar mag een jeugdige (indien hij hiertoe in staat is) zelf beslissen. Een CM of ZM is dan altijd nodig als de jeugdige een behandeling weigert. Tot de leeftijd van 16 jaar is ook een machtiging nodig als de ouders niet instemmen met de behandeling (ongeacht wat de jeugdige zelf wil). Vanaf 16 jaar beslist de jeugdige volledig zelf. Hij kan met de nieuwe wetgeving hiervoor wel een vertegenwoordiger aanwijzen die voor hem beslissingen mag nemen (niet noodzakelijkerwijs de ouders). Als deze niet instemt met een behandeling, is ook een machtiging nodig.

4. Veiligheid

4.1. Vrijwillig versus gedwongen kader

Als ons CMD of PlusTeam denkt dat er dwang nodig is bij het accepteren van hulp in een gezin, omdat kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd, teveel schade oplopen en/of hun veiligheid in het geding is, kunnen zij deze casus inbrengen bij de 'beschermtafel'. Aan tafel zitten degene die de casus heeft ingebracht van het CMD/PlusTeam, het gezin, een onafhankelijk voorzitter (gemeente Eindhoven), Veilig Thuis, een Gecertificeerde Instelling en de Raad voor de Kinderbescherming. Aan tafel wordt in sommige gevallen een plan met het gezin gemaakt waarmee in het vrijwillig kader aan de slag kunnen gaan (met CMD/PlusTeam) en waarvan de resultaten worden opgevolgd. In andere gevallen wordt dit plan direct vergezeld met een onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming. Uit dit onderzoek kan het advies aan de rechtbank komen dat er een maatregel in het gedwongen kader nodig is (een ondertoezichtstelling, een uithuisplaatsing of een voogdijmaatregel). Een dergelijke 'jeugdbeschermingsmaatregel' moet altijd worden uitgevoerd door een zogenaamde 'Gecertificeerde Instelling' (GI). (Op dit moment zijn dit in de regio Zuidoost Brabant vier GI's: Jeugdbescherming Brabant, Jeugd Veilig Verder, De William Schrikker Groep en het Leger des Heils). Het CMD en PlusTeam werken samen met de GI's op basis van een regionaal samenwerkingsprotocol (bijlage 3).

Vergelijking gemeente Waalre – Nederland, Jongeren met jeugdbescherming – Bron: CBS

In de gemeente Waalre zijn aan het begin van het jaar 2020, 20 gezinnen met een maatregel in het gedwongen kader. Doel van dit beleid is dit aantal gezinnen zo laag mogelijk houden.

4.2. Aanpak Kindermishandeling met Veilig Thuis

Landelijk heeft de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld volop de aandacht. De gemeente Waalre is aangesloten bij het actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis, ook niet in Zuidoost-Brabant'. Hierin is met 21 gemeenten een aanpak tegen huiselijk geweld en kindermishandeling geformuleerd.

Daarnaast is sinds 1 januari 2019 de nieuwe Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld van kracht. Deze geldt voor ons CMD en PlusTeam, maar ook de kinderopvang en het onderwijs moeten werken met de nieuwe meldcode en een voor hun sectoren gewijzigd afwegingskader. In het CMD hebben we twee 'aandachtsfunctionarissen kindermishandeling' die extra opleidingen op dit gebied hebben gevolgd. Zij geven aan de teams van de basisscholen een training in het werken met de gewijzigde meldcode. Deze training spitst zich met name toe op het signaleren van kindermishandeling en op gespreksvoering hierover met ouders. De komende vier jaar zullen we volop inzetten op kennisverbetering over de meldcode en op het gebruik van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd.

Naast een vernieuwd samenwerkingsprotocol met de Gecertificeerde Instellingen (bijlage 3) is er sinds 1 januari 2020 ook een nieuw samenwerkingsprotocol met Veilig Thuis (bijlage 4). Beide zijn gesloten met de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant. Het vernieuwde samenwerkingsprotocol met Veilig Thuis zal in praktijk meer werk voor ons CMD en PlusTeam betekenen. De vernieuwde samenwerkingsprotocollen zorgen voor een betere positionering van het CMD en PlusTeam.

Veilig Thuis voert alle wettelijke taken op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld uit. Er zijn 26 Veilig Thuis organisaties in Nederland, met hetzelfde handelingsprotocol. Landelijk wordt het beroep dat op Veilig Thuis wordt gedaan steeds groter. Bij Veilig Thuis Zuidoost-Brabant is het aantal meldingen bijna verdubbeld in de periode 2016-2019. In de gemeente Waalre zijn in 2019 in totaal 47 meldingen gedaan bij Veilig Thuis. Het grootste deel van deze meldingen komt via de politie binnen en vervolgens bij het CMD of PlusTeam terecht (direct of na de inzet van Veilig Thuis). We streven naar kwalitatief goede meldingen. Het CMD/PlusTeam heeft na overdracht de verantwoordelijkheid over de casussen. Hiervoor moet de formatie en expertise bij het CMD en PlusTeam op orde zijn. Landelijk vastgestelde kaders gaan daarbij ook uit van 'outreaching werken' (niet alleen vraaggericht). We nemen onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat we hiervoor toegerust zijn.

4.3 Jongerenwerk & Operationeel Jeugd Overleg

Het jongerenwerk in de gemeente Waalre heeft het volgende doel: Jongeren in Waalre zijn (sociaal) weerbaar. Ze durven op te komen voor hun eigen mening en kunnen “nee” zeggen, ook onder groepsdruk. Jongeren worden geïnspireerd om hun talenten te ontwikkelen. Overlast door jeugd(groepen) in de openbare ruimte wordt teruggedrongen en/of voorkomen. Jongeren worden uit de criminaliteit gehouden.

De jongerenwerker werkt samen met de andere jeugdpartners, zoals de politie, kinderopvang, onderwijs en sportverenigingen. Eens in de zes weken is het ‘Operationeel Jeugd Overleg’ (OJO), met de jongerenwerker, politie, CMD, PlusTeam (indien betrokken) en de medewerker zorg & veiligheid van de gemeente. Het doel van dit overleg is tijdig signalen met elkaar te kunnen delen, om escalatie te voorkomen.

De jongerenwerker is zichtbaar op straat, weet waar jongeren hangen en gaat met hen in gesprek. In de gemeente Waalre zijn twee Jongeren Ontmoetingsplekken (JOPs), één in Aalst en één in Waalre. De jongerenwerker stimuleert het gebruik van de JOPs en is er vaak te vinden. Daarnaast heeft hij twee keer per week een inloopavond in het jongerencentrum in de kantine van sporthal De Pracht. De jongerenwerker kan individuele begeleiding bieden aan jongeren en is betrokken bij preventieve activiteiten gericht op alle jongeren op de scholen.

De inzet van onze jongerenwerker is van groot belang om jongeren de juiste beslissingen te laten nemen en te voorkomen dat er zwaardere vormen van jeugdhulp en/of jeugdbescherming nodig zijn. Om criminaliteit bij jongeren te voorkomen en te bestraffen werkt de gemeente Waalre daarnaast samen met HALT.

4.4. Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

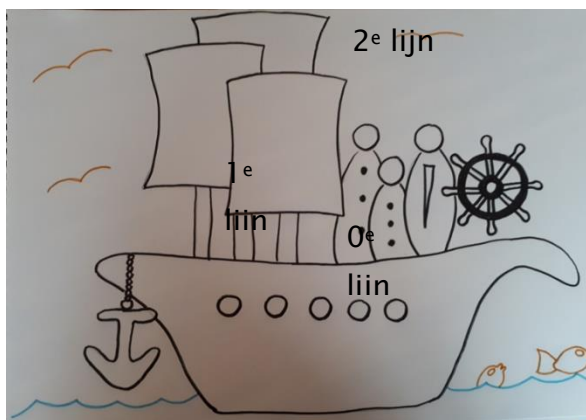
In het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost werken de overheid (gemeenten, justitie, reclassering, kinderbescherming en (verslavings)zorg samen. Het is een samenwerkingsverband tussen partners uit de strafrecht- en zorgketen en gemeenten. Samen pakken zij complexe problematiek aan en dringen zo overlast, huiselijk geweld en criminaliteit terug. De samenwerkingspartners signaleren zorg- en veiligheidsproblemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit. Probleemgevallen worden aangepakt met een combinatie van preventie, repressie en zorg, om potentieel grote problemen zo klein mogelijk te houden. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan door te werken met een ‘persoonsgerichte aanpak’ (PGA). De gemeente Waalre heeft in 2019 met 5 jongeren gewerkt met een PGA.

5. Beheersmaatregelen uitgaven jeugdhulp

Het Waalres akkoord spreekt de wens uit te onderzoeken of een verantwoorde kostenreductie in de uitgaven jeugdhulp mogelijk is, in combinatie met de ontwikkeling van preventieve maatregelen. Dit hoofdstuk gaat ten eerste in op de stand van zaken van het preventief maatregelenpakket jeugd 2018–2020 en de zaken hieruit die we willen continueren in dit jeugdbeleid 2020–2024. De tweede paragraaf adresseert de beheersmaatregelen die we willen nemen in de toegang, deels ook al aan de orde gekomen in het vorige hoofdstuk. Paragraaf 4.3. tenslotte omschrijft de maatregelen die worden genomen vanuit onze regionale inkooporganisatie, de 'DVO 10' (Helmond, Peelgemeenten en Dommelvallei+).

5.1. Preventieve Maatregelen

De gemeente Waalre heeft de visie dat investeren in preventie belangrijk is om ervoor te zorgen dat op de langere termijn inwoners minder afhankelijk zijn van zwaardere vormen van ondersteuning uit de Jeugdwet en Wmo. Dit betekent ook dat investeren in preventie er toe leidt dat er minder uitgaven nodig zijn voor deze zwaardere zorgvormen. Het onderwijs- en preventief jeugdbeleid van de gemeente Waalre wordt omschreven in de volgende hoofdstukken 6 t/m 8. Om 'in control' te zijn over de uitgaven jeugdhulp, is de inhoud van deze hoofdstukken cruciaal. Een sterke 'sociale basis', een echt integrale samenwerking nulde–eerste–tweede lijn is ons doel, met ouders en kinderen aan het roer. Dit volgt uit onze visie 'Persoonlijk & Dichtbij' en is ons inziens de beste manier om te komen tot een positieve opvoedomgeving gericht op talentontwikkeling voor kinderen van alle diverse gezinnen in de gemeente Waalre.

Het gezin staat aan het roer, de nulde, eerste- en tweede lijn zijn de zeilen die wind mee geven.

5.2. Maatregelen Toegang

Kosten beheersen is mogelijk door 'te sturen op de toegang': in de gemeente Waalre vormt het CMD met het PlusTeam, samen met de huisartsen de toegangspoort naar jeugdhulp. Dit beleid voorziet er in strenger te worden aan deze poort.

We sluiten ons zoveel mogelijk aan bij de eisen uit de Jeugdwet. Dit vertalen we in 10 punten:

1. **Als een uitgave geen jeugdhulp is, wordt het niet vergoed uit de begrote budgetten 'individuele voorzieningen jeugdhulp' (668200) en 'Veiligheid, jeugdbescherming en jeugdreclassering' (668300).**

Dit geldt voor

- *voorliggende voorzieningen*, zoals groepstrainingen, trajecten van Humanitas etc.
  - *andere voorzieningen*, bijv huiswerkbegeleiding, stage begeleiding, kindercoaching, zwemles, paardrijles etc.
  - het deel van Veilig Thuis dat geen jeugd maar huiselijk geweld betreft. De kosten van Veilig Thuis stijgen momenteel voornamelijk door een toename in de meldingen betreffende huiselijk geweld en ouderenmishandeling. De kosten hiervan worden volledig betaald uit budget bestemd voor jeugdhulp.
2. **We zetten zoveel mogelijk in op de algemene en voorliggende voorzieningen, waarbij we juiste afweging maken tussen de inzet van lichte en zware zorgvormen: "Zo licht als kan, zo zwaar als moet".**
We reserveren de benodigde financiële middelen voor deze preventieve inzet op de begroting.
  3. **CMD consulenten werken zo effectief mogelijk, met zo min mogelijk administratieve lasten.**
Mogelijke maatregelen zijn om te investeren in de administratieve ondersteuning van het CMD en zoveel mogelijk administratieve taken hier te beleggen. Hiermee wordt administratief werk verschoven van de jeugdconsulenten naar de administratieve medewerkers. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld het berichtenverkeer met de huisarts. Ook passen we het format van het ondersteuningsplan aan, zodat de invoering hiervan effectiever kan. 'Jeugdbepalingen' van de Gecertificeerde Instellingen kunnen ook worden ingevoerd door de administratief medewerkers.
  4. **Een gang naar de bezwarencommissie is in gevallen die zich in een grijs gebied bevinden geen probleem maar een oplossing: zo wordt het grijze gebied minder grijs.**
Ouders hebben altijd recht op onafhankelijke cliëntondersteuning.

5. **Een PGB sociaal netwerk wordt alleen ingezet onder strikte voorwaarden en voor het wettelijke minimumtarief.(zie hoofdstuk 3).**

Het wettelijke minimumtarief is € 12.40 per uur, gelijk aan het minimumloon. De casusregisseur van het CMD/PlusTeam controleert de zorgovereenkomst met de Sociale Verzekeringsbank.

6. **Verlengingen (aangevraagd door zorgaanbieders) worden streng beoordeeld en het protocol ‘inzet jeugdhulp bij medische verwijzers’ nageleefd.**

In de gemeente Waalre worden meer dan de helft van de verwijzingen naar jeugdhulp door huisartsen gedaan. Na verwijzing door een arts staat vaak nog niet vast welke vorm van jeugdhulp in welke mate nodig is. In praktijk is het dan vaak de (door de gemeente gecontracteerde) jeugdhulpaanbieder zelf die samen met de jeugdige en/of ouders oordeelt welke specifieke voorziening nodig is, in welke omvang en hoe lang. Het protocol biedt hierbij een beoordelingskader voor de jeugdhulpaanbieder en zorgt waar nodig voor tijdige afstemming met het CMD vooraf. Met het protocol wordt beoogd een deskundige en juiste bepaling van de inzet van een individuele voorziening jeugdhulp door een jeugdhulpaanbieder na een medische verwijzing te waarborgen. Uiteraard kan het delen van gegevens alleen met toestemming van ouders, het protocol bevat privacyregels.

7. **Het uitgangspunt is altijd om te streven naar duurzame oplossingen voor een jeugdige en een gezin. Wel willen we binnen dat kader sturen op een kortere behandel- en begeleidingsduur en op afschaling naar een lager product zodra mogelijk.** Door meer tussentijds te evalueren op de te behalen doelen willen we voorkomen dat er te lang wordt doorbehandeld op een specialistisch niveau . We sturen op het gebruik van ‘evidence-based’ producten en op innovatie. We onderzoeken de mogelijkheid om bij de beoordeling of afschaling mogelijk is, externe experts te betrekken, bijvoorbeeld een jeugdpsychiater.

8. **We sturen op uitstroom en we ontwikkelen een werkproces voor die gezinnen die niet uit de hulpverlening kunnen komen.**

9. **Jeugdhulpaanbieders worden strenger gecontroleerd op de juiste inzet van producten.**

We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat hier winst te behalen valt. Er zijn voorbeelden van aanbieders die een product ‘behandeling’ declareerden, terwijl zij in feite slechts een medicijn verstrekten. Deze controles worden ondermeer uitgevoerd door tussentijds navraag te doen bij cliënten en in ieder geval bij een herindicatie. Zie ook hoofdstuk 11 ‘Toezicht en Handhaving’.

10. We zetten verder in op samenwerking tussen huisartsen en CMD

Gedurende deze beleidsperiode komt een evaluatie over de pilot 'CMD in Medisch Centrum Aalst' en zal een advies worden gegeven over een eventuele vestiging van het CMD in de 'HOED Waalre-dorp'. Daarnaast is het ons streven in deze beleidsperiode een uitbreiding van de uren van de praktijkondersteuning jeugd-GGZ bij de huisartsen te realiseren.

Hiermee worden uitgaven GGZ bespaard en krijgt onze jeugd sneller hulp. (GGZ instellingen hebben wachtlijsten).

Doel beheersmaatregelen: de uitgaven jeugdhulp onder controle houden zodat jeugdhulp toekomstbestendig is.

Het **uitgangspunt** blijft dat de ondersteuning die wordt ingezet zo licht als kan, maar ook zwaar als moet is. Het gaat om *passende hulpverlening* die leidt tot *duurzame oplossingen voor het gezin*. We passen de Jeugdwet stringent toe, maar er is altijd ruimte voor maatwerk. Dit past ook bij onze visie waarbij het gezin zelf aan het roer staat. Concreet betekent dit zoals ook omschreven in hoofdstuk 2, dat CMD en PlusTeam bekwaam zijn in het werken op basis van een 'Sociale Netwerk Strategie' (Sonestra).

Verder moet er rekening mee worden gehouden dat op de schaal van Waalre demografische ontwikkelingen veel invloed kunnen hebben, simpel gezegd: een paar extra multiprobleemgezinnen die zich hier vestigen kunnen direct een significante invloed hebben op de uitgaven jeugdhulp en in zoverre zijn de mogelijkheden om uitgaven te beheersen ook weer beperkt.

5.3. Doorontwikkeling dashboard sociaal domein

We willen de komende beleidsperiode nog meer 'datagestuurd' gaan werken: factoren die de financiën beïnvloeden inzichtelijk maken en hierop sturen. Het 'dashboard sociaal domein' geeft inzicht in onze uitgaven. Door dit dashboard verder te ontwikkelen, ontwikkelen we meer grip. Ons uiteindelijke doel is dat we met een app op elk moment de stand van zaken kunnen zien.

5.4. Regionale samenwerking inkoop jeugdhulp

De gemeente Waalre werkt samen met de 21 gemeenten van de regio Zuidoost-Brabant voor de contractering van de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming en jeugdreclassering), Jeugdzorgplusinstellingen (gesloten jeugdzorg), Veilig Thuis en Spoedeisende zorg. De contracten met deze specialistische, regionaal opererende instellingen werken met een maandelijkse bevoorschotting en een afrekening op basis van daadwerkelijk gebruik na afloop van het kalenderjaar.

Een hardnekkig probleem is een tekort aan plekken voor jeugdigen in crisissituaties, of die een time-out nodig hebben. Het komt te vaak voor dat een kind nergens terecht kan en onze

medewerkers moeten blijven leuren. De oplossing hiervoor hoort te liggen bij de inkoop van spoedeisende zorg. Met inachtneming van het risico van een 'oneigenlijke oplossing', dat we het probleem op gaan lossen waar het niet hoort te worden opgelost, gaan we in 2020 een alternatief voorstel ontwikkelen dat past bij onze visie van normaliseren.

Voor de inkoop van overige vormen van jeugdhulp werkt de gemeente Waalre samen met de 'DVO 10': gemeente Helmond, de Peelgemeenten en de Dommelvallei+. De DVO 10 heeft inmiddels een inkoopstrategie geformuleerd die bestuurlijk is vastgesteld door de 10 gemeenten. Beheersmaatregelen die worden genomen met deze inkoopstrategie zijn:

- Scherpere segmentering en onderscheid in producten en tarieven.
- Van 'inspanningsgerichte' financiering naar 'pxq' financiering ('uurtje factuurtje').
- Strak contractmanagement en een vaste relatiemanager voor de grote aanbieders.
- Aanscherpen kwaliteitscriteria aanbieders.

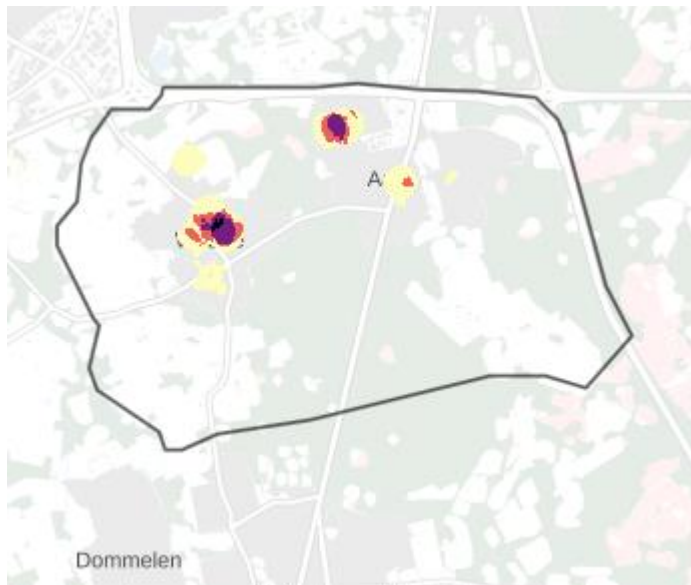
Voor het segment 'wonen' contracteren we een beperkt aantal aanbieders.

6. Onderwijsachterstandenbeleid

6.1 Regeling

De gemeente Waalre heeft sinds de regeling onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van kracht werd vanuit het Rijk (Wet Primair Onderwijs), hier geen financiële middelen (de zogeheten OAB-middelen) voor gekregen. Per 1 januari 2019 is de regeling aangepast, waardoor ook de gemeente Waalre nu voor het eerst de jaarlijkse doeluitkering ontvangt. Voor de gemeente Waalre gaat het om € 54.118,-- in 2019 en € 60.064,-- in 2020. De looptijd van deze regeling is tot en met 2022, de verleningsbeschikking voor 2021 ontvangen we in juni 2020. Het valt te verwachten dat de regeling ook daarna wordt gecontinueerd.

De beleidsdoelstelling van de OAB regeling is: “Het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie” Landelijk stelt het Rijk voor 15 procent van de kinderen met het hoogste risico op taalachterstand extra financiering beschikbaar. Van de 1.735 kinderen in de leeftijd 0-12 jaar in de gemeente Waalre, valt 6% binnen deze landelijke doelgroep.

Op bovenstaande ‘heatmap’ (bron: CBS) is zichtbaar dat deze kinderen met het hoogste risico op taalachterstand zich voornamelijk bevinden in de Voldijn en in Waalre-dorp. De directeurs van Integraal Kindcentrum De Wilderen (basisschool en kinderopvang) hebben al vaker benoemd dat het aantal anderstalige kinderen toeneemt. Om deze reden is vanuit het ‘preventief maatregelenpakket jeugd 2019-2020’ een cofinanciering toegekend aan de inzet van onderwijsassistent NT2 (Nederlands als tweede taal) door SKOzoK (het schoolbestuur).

6.2. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Al heeft de gemeente Waalre voorheen geen OAB middelen ontvangen, wel heeft de gemeente Waalre geïnvesteerd in onderwijsachterstandenbeleid, namelijk in voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De gemeente Waalre heeft vier voorschoolse voorzieningen (kinderdagverblijven) die voorschoolse educatie bieden. Dit wil zeggen dat zij werken met een gecertificeerd programma dat voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen van VVE en ook jaarlijks hierop worden gecontroleerd.

Het consultatiebureau stelt vast welke kinderen een 'VVE-indicatie' hebben: een (taal)ontwikkelingsachterstand. Op basis van de WPO hebben gemeenten de wettelijke taak:

- a. Om voor 100% van deze 'doelgroepkinderen' een aanbod VVE beschikbaar te hebben. Gemeenten zijn hierbij vrij in het bepalen van de (definitie van) de doelgroep.
- b. Er zich voor in te spannen dat de doelgroepkinderen inderdaad een voorschoolse voorziening bezoeken.
- c. Te zorgen voor voldoende aanbod van voldoende kwaliteit.

De gemeente Waalre heeft de doelgroep gezamenlijk gedefinieerd met het onderwijs, kinderopvang en het consultatiebureau en wil (blijven) werken met de volgende doelgroepdefinitie:

Kinderen in de leeftijd 2-4 jaar waarvan de jeugdverpleegkundige of de jeugdarts de inschatting maakt dat het kind door een taalachterstand of andere ontwikkelingsachterstand extra voorbereiding op de basisschool nodig heeft.

Het consultatiebureau let hierbij ook op laaggeletterdheid van ouders en weet dat ze hen kunnen wijzen op het steunpunt taal van de gemeente Waalre.

Daarnaast vindt de gemeente Waalre dat *ieder kind* gebruik moet kunnen maken van een VVE-gecertificeerde voorschoolse voorziening. Daarom kunnen in de gemeente Waalre kinderen van ouders die geen kinderopvangtoeslag ontvangen (via de Belastingdienst) twee dagdelen van 5,5 uur naar een VVE-gecertificeerd kinderdagverblijf voor een ouderbijdrage van € 66,-- per maand (vergelijkbaar met het oude peuterspeelzalaartief). Kinderen met een VVE indicatie krijgen een derde dagdeel van 5,5 uur volledig vergoed door de gemeente (ook kinderen met een VVE-indicatie van ouders met kinderopvangtoeslag). De gemeente Waalre koopt deze 'peuterspeelplekken' in bij vier kinderdagverblijven, te weten KC Ekenrooi, KC Dondersteentjes, KC De Wilderen en KC Het Avontuur. Het huidige budget voor de inkoop van peuterspeelplekken is € 135.000,--.

In 2020 wordt het volgende gerealiseerd:

A) Een voorstel over een (eventuele) inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor de peuterspeelplekken.

Ouders die werken betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor kinderopvang. We willen dit voor alle ouders gelijk trekken, zodat ouders zonder kinderopvangtoeslag ook een inkomensafhankelijke ouderbijdrage gaan betalen.

B) Resultaatafspraken met de kinderopvang en basisscholen over voor- en vroegschoolse educatie.

De meerwaarde van het maken van resultaatafspraken is dat hiermee de dialoog over de opbrengsten van VVE gevoerd kan worden. Gemeenten ontvangen via de OAB regeling gelden voor voorschoolse educatie, schoolbesturen voor vroegschoolse educatie (groep 1/2). Aan de hand van resultaatafspraken willen we in gesprek gaan over de invulling van vroegschoolse educatie. Er moet sprake zijn van een 'doorgaande leerlijn VVE', waarmee de inspanningen die op de kinderopvang (voorschool) zijn verricht effect krijgen doordat ze in groep 1 en 2 geborgd worden op school.

6.3 Preventieve logopedie

Preventieve logopedie is het zo vroeg mogelijk opsporen van problemen op het gebied van taal- en spraak bij kinderen in de leeftijd 2,5-5 jaar. Vanuit de Preventieve Maatregelen Jeugd 2018-2020 is de 'Pilot preventieve logopedie' gedaan en zijn kinderen aangedragen door het consultatiebureau, de voorschoolse voorzieningen en de groepen 1 en 2 van de basisscholen preventief gescreend. De pilot is geëvalueerd (zie bijlage 5) met als conclusie dat alle participanten veel effecten zien en heel graag door willen gaan. Er is een overtuiging dat door de vroegtijdige signalering, grotere spraak- en taalproblemen op latere leeftijd worden voorkomen en daarmee ook eventuele samenhangende (gedrags)problemen.

6.4. Anderstalige jeugdigen

We gaan ons beleid om taalachterstanden bij anderstalige jeugdigen aan te pakken intensiveren, in samenwerking met het onderwijs, de bibliotheek en Stichting Vluchtelingenwerk.

De onderwijsassistent 'Nederlands als tweede taal' is een gezamenlijk initiatief van de gemeente Waalre, SKOzoK en RBOB. Het doel van deze maatregel is te voorkomen dat anderstalige leerlingen vastlopen, dat taal belemmerend werkt op de prestaties van de leerlingen en daarmee dat zij ook problemen op ander vlak krijgen. Deze leerlingen hebben een rijk aanbod op taalgebied (woordenschat, zinsbouw) nodig. Door dit in groepsverband te organiseren met een onderwijsassistent, kan de leerkracht zich goed blijven richten op de rest van de klas. In 2020 (derde kwartaal) evalueren we de pilot 'NT2 assistent Waalre' en komt een voorstel over het vervolg. Daarnaast gaan we verder met de initiatieven die we hebben ontwikkeld met de scholen, de bibliotheek, het consultatiebureau en Vluchtelingenwerk.

Huidig beleid peuterspeelplekken/VVE continueren.	€ 135.000
Inzet OAB 2020–2024, kosten per jaar:	
Deelname regionale VVE monitor	€ 5.500
Inzet NT2 assistent continueren tot en met 2022	€ 16.000
Preventieve logopedie continueren tot en met 2022	€ 19.000
Reservering kosten wetswijziging Wet kinderopvang	€ 9.500
Preventief jeugdbeleid algemeen (zie hoofdstuk 4)	€ 10.000
Totaal	€ 60.000

Het budget voor het preventief jeugdbeleid is hiermee beperkt, op basis van de evaluatie van het Preventief Maatregelenpakket Jeugd 2018–2020 wordt een apart voorstel gemaakt met een conclusie over de voortzetting van bepaalde maatregelen en het budget dat hiervoor nodig is.

7. Onze jeugdigen nog beter in beeld

7.1. Samenwerking voortgezet onderwijs

Het eerste hoofdstuk omschrijft de samenwerking in de gemeente Waalre tussen de nulde- en eerstelijnsvoorzieningen die werken met jeugd. De samenwerking tussen deze organisaties, te weten, de scholen, de jeugdgezondheidszorg, het CMD, PlusTeam, jongerenwerk, politie, praktijkondersteuner jeugd-GGZ, huisartsen, leerplicht, kinderopvang en bibliotheek is in de gemeente Waalre zeer goed te noemen. Het is van belang de komende beleidstermijn deze goede samenwerking te behouden en te verbeteren op basis van ondermeer het 'uitvoeringsplan onderwijs-jeugdhulp' dat er ligt.

Verder is ons ideaal dat kinderopvang (voorschool) en basisonderwijs in praktijk functioneren als integrale kindcentra.

Ook de doorgaande lijn primair onderwijs – voortgezet onderwijs verdient meer aandacht. Jongeren zelf uit de gemeente Waalre geven aan dat dit een zeer heftige overstap is en dat basisscholen meer zouden moeten doen aan de voorbereiding van kinderen op deze overstap. Op het voortgezet onderwijs loopt een deel van de jongeren er tegenaan dat ze moeite hebben met plannen en het houden van overzicht. Een deel ervaart hierdoor stress en sombere gevoelens. Aan de ene kant zijn deze gevoelens normaal bij een dergelijke overstap, tegelijkertijd moeten deze signalen van jongeren serieus worden genomen. Een bijkomend effect kan zijn dat door tijdig hier op in te spelen, dit een positief effect heeft op de kosten jeugd-GGZ van de gemeente Waalre. Wat gaan we doen:

- Mogelijkheid huiswerkbegeleiding bij het jongerenwerk
- Opzetten alternatief 'mentormaatje'
- 'met plezier naar school'
- Contact zorgstructuur met de VO scholen waar veel leerlingen uit de gemeente Waalre heen gaan.
- Aandacht voor de voorbereiding VO op de basisschool.
- Rol ouders versterken (zie hoofdstuk 9 'Ondersteuning voor ouders').

7.2. Leerplicht

Van het pakket Preventieve Maatregelen Jeugd (2018-2020) zijn de taken van de leerplichtambtenaar van de gemeente Waalre geïntensiveerd. De leerplichtambtenaar werkt nu 4 uur per week in het CMD. Hiermee zijn haar taken niet alleen meer gericht op handhaving, maar ook op signalering en samenwerking in de zorgstructuur.

We zien dat er de afgelopen jaren meer wordt gespijbeld door leerlingen uit de gemeente Waalre op het VO. Dit tij willen we weer keren

Prioriteiten 2020–2024 leerplicht:

- Signaleren en preventief werken. Scholen voorlichten en onder de aandacht brengen dat ook bij zorgen omtrent ziekteverzuim de leerplichtambtenaar vroegtijdig benaderd kan worden.
- Aanpak tegen spijbelen leerlingen uit de gemeente Waalre op het VO. Dit door het contact met de leerplichtambtenaren op de VO scholen te intensiveren en meer gebruik te maken van de rol van de GGD bij ziekteverzuim.

Daarnaast sluit de gemeente Waalre aan bij het regionaal beleid van het RMC Eindhoven (Regionaal Meld en Coördinatiepunt) en hun aanpak in het voorkomen van verzuim en voortijdig schoolverlaten. Speerpunten zijn het behalen van een startkwalificatie (diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger) en de aansluiting met de arbeidsmarkt. Dit laatste is vooral van belang voor leerlingen die van het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs komen, vanwege de bezuinigingen die de afgelopen jaren (landelijk) zijn gedaan op de sociale werkvoorzieningen. Deze doelgroep wordt in het RMC beleidsplan 'jongeren in een kwetsbare positie' genoemd ('JIKP'). Het regionale beleidsplan onderscheidt verder de doelgroepen 'oud-VSVers' (jongeren die langer dan een jaar geleden vroegtijdig school hebben verlaten); 'nieuwe VSVers' (minder dan een jaar geleden zonder startkwalificatie uitgevallen) en 'overbelaste jongeren' (jongeren die vanwege problemen thuis en/of andere leefgebieden uitvallen op school).

7.3. Signaleringsysteem Zorg voor Jeugd

De gemeente Waalre wil inzetten op het gebruik van het signaleringsysteem Zorg voor Jeugd. Gemeenten hebben op grond van de Jeugdwet (artikel 7.1.3.1. lid 1) de verplichting om een aansluiting op de Verwijsindex Risicjongeren (VIR) te realiseren. In de regio Zuidoost-Brabant wordt dit gerealiseerd via het signaleringsysteem Zorg voor Jeugd.

Vanuit onze jeugdpartners, zoals het onderwijs en kinderopvang, kunnen signalen worden afgegeven in het systeem. Een signaal wil zeggen dat er zorg is om een kind. De 'signaalgever' bespreekt altijd met ouders dat er een signaal wordt afgegeven in Zorg voor Jeugd.

Als een zorgaanbieder betrokken is bij een jeugdige/ een gezin, geeft hij een 'ketenregistratie' af. D.w.z. 'ik ben betrokken bij deze jeugdige/dit gezin'. Dit betreft dus alleen de informatie dat hij betrokken is ('dat-informatie'), geen inhoudelijke informatie over de aard van de ondersteuning ('wat-informatie').

Als er meer dan één signaal is afgegeven over een bepaalde jeugdige, komt er automatisch ketencoördinatie tot stand. In de gemeente Waalre is deze rol belegd bij het CMD en PlusTeam. Het doel hiervan is dat er niet langs elkaar heen wordt gewerkt en er dus sprake is van 'één gezin, één plan, één coördinator'.

Zorg voor Jeugd zorgt ervoor dat als verschillende professionals zorg hebben om een jeugdige, dit snel zichtbaar is. Kinderen komen in beeld. Hiermee kan van begin af aan worden gewerkt volgens principe 'één gezin, één coördinator, één plan'. Door de vroegtijdige aanpak zal eerder kunnen worden volstaan met de inzet van het sociale netwerk, of lichte vormen van opvoedondersteuning. Hiermee zal de inzet van individuele voorzieningen jeugdhulp minder vaak nodig zijn. Het maken van "een beweging naar voren", het investeren in vroegsignalering en preventief werken is essentieel in het verminderen van de inzet van individuele voorzieningen jeugdhulp.

Het CMD en PlusTeam krijgen door een goed gebruik van Zorg voor Jeugd een meer compleet plaatje van de gezinnen waarmee zij werken. Bijvoorbeeld, sommige ouders zijn geneigd om te zeggen "op school gaat het goed". Als dit niet het geval is en school heeft daarover een signaal afgegeven, is er een aanleiding om het gesprek hierover aan te gaan met ouders.

8. Welzijn & Gezondheid

Doel: Jeugdigen in de gemeente Waalre staan sterk in hun schoenen.

Uitgangspunten:

- Meer gebruik maken van de mogelijkheden van het CMD in preventie.
- Focussen op vijf speerpunten vastgesteld met jeugdpartners en jeugdigen.
- Op operationeel niveau werken met een agenda waarin per schooljaar activiteiten worden opgenomen.

Uit de Jeugdmonitors Waalre – de onderzoeken die de GGD iedere vier jaar uitvoert onder kinderen (en ouders) in de leeftijd 4–12 jaar en onder jongeren in de leeftijd 12–18 jaar – komen een aantal aandachtspunten naar boven. Deze aandachtspunten hebben we besproken met ruim honderd jongeren tijdens de WIJ Waalre Jeugddag (verslag bijlage 6), waarbij zij hebben meegedacht over

- A) Welk onderwerpen prioriteit in het beleid moeten hebben
- B) Wat voor beleidsinterventies/ maatregelen succesvol zijn

In dit hoofdstuk komen de onderwerpen ‘Gamen’, ‘Omgaan met geld’, ‘Eenzaamheid’, ‘Weerbaarheid (social media groepsdruk) en ‘seksualiteit’ (homodiscriminatie)’ aan de orde. Dit zijn de onderwerpen die in het preventief jeugdbeleid centraal zullen staan de komende vier jaren, op basis van de Jeugdmonitor en de input die is geleverd door jongeren uit Waalre tijdens de WIJ Waalre Jeugddag Het Lokaal Gezondheidsbeleid Waalre 2019–2022 redeneert vanuit het principe van ‘positieve gezondheid’: Het bevorderen van een gezonde leefstijl, mentaal welbevinden, maatschappelijke participatie en zingeving. Het jeugdbeleid sluit aan bij dit uitgangspunt en bij de maatregelen die worden genomen vanuit het lokaal gezondheidsbeleid, waarbij de maatregelen die al worden genomen vanuit het lokaal gezondheidsbeleid niet ‘dubbelop’ worden genoemd in dit jeugdbeleid. Het lokaal gezondheidsbeleid en het Waalres Sport- en Bewegakkoord 2020–2022 richten zich op preventief beleid ten aanzien van alcohol, drugs en roken en op het stimuleren van sport en beweging. Het gemeentelijk armoedebeleid richt zich daarnaast specifiek op participatie van jeugdigen uit de armere gezinnen.

8.1. Gamen

Het thema ‘overgewicht’ heeft een prominente plek in het lokaal gezondheidsbeleid van de gemeente Waalre en is daarnaast speerpunt in het Lokaal Sportakkoord dat in de gemeente Waalre wordt gesloten. Het jeugdbeleid zal zich dan ook richten op het speerpunt ‘gamen’. Jongeren aanwezig bij de Jeugddag zeiden vrijwel allemaal (te) veel te gamen: 3 uur per dag en het hele weekend.

Over het algemeen geven jongeren aan dat hun ouders thuis geen regels hebben over gamen en dat deze wél gesteld zouden moeten worden. En dat ouders het goede voorbeeld moeten geven door zelf ook niet teveel met hun telefoon bezig te zijn. Wij vinden dit een belangrijk item vanwege de gezondheidsrisico's die teveel gamen met zich meebrengt, ondermeer overgewicht en verslaving. We gaan daarom inzetten op voorlichting gericht op ouders.

Workshop 'Kickboksen voor Kakkers', WIJ Waalre Jeugddag

8.2. Omgaan met geld

Schuldenproblematiek manifesteert zich steeds vaker op jonge leeftijd en kan leiden tot bijkomende problemen zoals depressie of criminaliteit. Armoede is een kernpunt van beleid volgens jongeren zelf. We gaan daarom vanuit onze CMD consultants (bijstand & minimabeleid) voorlichtingen over goed omgaan met financiën organiseren voor leerlingen van de basisscholen. Ook attenderen we jongeren als zij 18 worden op de app 'Kwikstart', waarin alle financiële zaken staan die je moet regelen als je 18 wordt.

8.3. Eenzaamheid

Jongeren gaven tijdens de WIJ Waalre Jeugddag aan eenzaamheid een belangrijk onderwerp te vinden voor het jeugdbeleid. Uit de Jeugdmonitor blijkt dat jaarlijks 300 jongeren in de gemeente Waalre zich eenzaam voelen. Jongeren zelf leggen de link tussen eenzaamheid en pesten. We willen prioriteit geven aan deze groep door ervoor te zorgen dat eenzaamheid bespreekbaar wordt bijvoorbeeld op school of door een activiteit te organiseren. Vanuit jongeren zelf werd een lotgenotengroepje aangeraden, zodat eenzame jongeren elkaar kunnen ontmoeten en hun verhaal kwijt kunnen. Ook willen we onder leiding van CMD Jeugdconsultanten een 'brussengroep' opzetten, voor jeugdigen die er gevolgen van ondervinden dat hun broer of zus jeugdhulp nodig heeft.

8.4 Weerbaarheid, Pesten & Social Media

Pesten en buitengesloten worden vormen volgens Waalrese jongeren nog steeds een probleem, zowel op het basis- als voortgezet onderwijs. Jongeren vinden dat pesten harder moet worden aangepakt. Ook vinden ze meer voorlichting over het gebruik en de risico's van social media belangrijk. We gaan door met voorlichtingen in samenwerking met de politie en/of HALT en (in

ieder geval) de basisscholen, om zo ook de strafrechtelijke kant duidelijk naar voren te laten komen (in het geval van bijv. sexting).

Verder willen we op advies van onze jeugd voorlichting door jongeren zelf laten geven. “Eén jongere die je steunt en voor je opkomt kan al veel betekenen”. Een instrument als ‘mentormaatje’ kan hier dus goed werken. Ook voorlichting in samenwerking met de bibliotheek en jongerenwerk komt tegemoet aan de behoefte aan meer informatie over omgaan met social media. De bibliotheek gaat bijvoorbeeld starten met ‘Cinekid’ een methode om de mediaontwikkeling van kinderen te begeleiden, hen met een kritische blik naar media te leren kijken en hun wereldbeeld te vergroten.

In het algemeen blijft het van belang ervoor te zorgen dat onze jeugd weerbaar is. Een kind is sociaal weerbaar als het kan laten zien of vertellen dat hij of zij

- Bang, boos of verdrietig is
- Een eigen mening heeft
- Er tegen kan om op zijn of haar kop te krijgen
- Andere kinderen durft aan te spreken
- Zich in andere kinderen kan verplaatsen; een oplossing vindt voor moeilijke situaties zoals ruzie, bang zijn, aanraken of gepest worden.

We willen doorgaan met het collectieve aanbod weerbaarheidstrainingen die positief worden geëvalueerd uit het Preventief Maatregelenpakket 2018–2020. Ook past het in onze ambitie waarbij de preventieve taak van het CMD meer gewicht krijgt, door te gaan met de gastlessen ‘omgaan met conflicten’ in de groepen 7/8 van de basisscholen. (het ene schooljaar ‘omgaan met financiën’, het andere schooljaar ‘omgaan met conflicten’)

8.5. Seksualiteit

Uit de jeugdmonitor komt naar voren dat veel jongeren niet openlijk durven te praten over hun homoseksuele gevoelens. Tijdens de WIJ Waalre Jeugddag werd dit bevestigd door de deelnemers, vooral angst om gepest te worden speelt een rol. Jongeren geven aan dat er op school meer aandacht moet worden besteed aan seksualiteit.

9. Ondersteuning ouders

9.1. Inzetten op het voorkomen van (o.a. financiële) overbelasting van ouders

De gemeente Waalre heeft een breed aanbod om te zorgen dat kinderen uit gezinnen in armoede, voldoende mee kunnen doen. Zij kunnen financiële ondersteuning krijgen vanuit bijzondere bijstand, het Cultuurfonds, het Jeugdsportfonds en Stichting Leergeld. Dit aanbod willen we komende periode behouden. Daarnaast willen we de regeling SMI kinderopvang aanpassen, zodat hier laagdrempeliger gebruik van kan worden gemaakt.

Ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst (omdat het tweeverdieners zijn) kunnen voor hun peuter in de gemeente Waalre gebruik maken van een 'peuterspeelplek' voor een relatief lage ouderbijdrage. Er blijven echter ouders die de ouderbijdrage niet kunnen betalen, hiervoor wendt de gemeente Waalre bijzondere bijstand aan.

Daarnaast zijn er ouders die tijdelijk niet kunnen werken door ziekte of sociale omstandigheden, zij kunnen ook gebruik maken van een peuterspeelplek.

Een peuterspeelplek is drie dagdelen van 5,5 uur. De uren waarover ouders kinderopvangtoeslag kunnen krijgen zijn ook begrensd. Om deze reden verruimen wij onze regeling SMI Kinderopvang. In de huidige regeling komen alleen ouders die onder een bepaalde inkomensgrens vallen, in aanmerking voor een vergoeding voor kinderopvang (niet zijnde een peuterspeelplek). Wij vinden echter dat als het CMD vindt dat kinderopvang geïndiceerd is vanwege medische of sociale omstandigheden (bijvoorbeeld overbelasting van ouders) en de regelingen met betrekking tot kinderopvangtoeslag en/ of peuterspeelplekken niet toereikend zijn, ouders ook een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang moeten kunnen krijgen.

In zijn algemeenheid is het inzetten van individuele voorzieningen jeugdhulp met als doel overbelasting van ouders toegestaan en krijgt dit ook zijn uitwerking in de Verordening Jeugdhulp Waalre en het uitvoeringsbesluit.

9.2. Scheidingproblematiek

In Nederland heeft 1 op de 6 kinderen te maken met een scheiding van hun ouders, dit is voor kinderen een rouwproces met stress op vele lagen. Het ouderlijk systeem splitst, regelmatig splits de familie mee en soms splitsen ook kinderen mee. Bij lange, ernstige conflicten die niet worden opgelost en bij manipulatie van het kind kan de schade bij kinderen groot zijn.

Professor J. Tak geeft een aantal relevante adviezen om preventief te werken en schade door scheiding in de toekomst bij kinderen te voorkomen

- Oefenen in empathie.

- Loslaten 'strafrechtmodel' in opvoeden: van "je was stout, dus je krijgt straf" naar "je hebt iets gedaan waar X last van heeft". Wat voor gevolgen heeft jouw gedrag voor de ander? Waarom is dat niet OK? Hoe ga je dat goedmaken?
- Trauma's voorkomen. Pesten en geweld bestrijden en seksuele opvoeding
- Vaders betrekken.

Deels besteden we al aandacht aan preventieve inzet die hierbij aansluit in het vorige hoofdstuk.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is in 2018 begonnen met het programma 'Scheiden zonder Schade' en verwacht in het najaar 2020 de eerste resultaten te kunnen presenteren. Het programma richt zich op het voorkomen van schade bij kinderen als gevolg van de scheiding van hun ouders. De gemeente Waalre neemt (met de regio Zuidoost-Brabant) deel aan de pilot 'Uniform hulpaanbod bij scheidingen' waarbij familierechters rechtstreeks ouders kunnen doorverwijzen naar zorgtrajecten, bijvoorbeeld 'Begeleide Omgangsregeling' van Humanitas. Hiermee wordt kostbare tijd bespaard en eerder ervoor gezorgd dat kinderen uit een schadelijke situatie komen.

Wij kampen met veel complexe scheidingssituaties in gemeente Waalre, waarbij kinderen het slachtoffer van de rekening zijn. Meer dan de helft van de tijd van de consultants van het CMD en PlusTeam waarin zij met gezinnen bezig zijn, wordt besteed aan complexe scheidingsproblematiek. We gaan daarom het volgende (extra) inzetten:

- **(Digitaal) scheidingsloket**

De vorm en wijze van uitvoering wordt in 2020 uitgewerkt. Ouders kunnen hier bijvoorbeeld door school, kinderopvang, huisarts of jeugdgezondheidszorg naar verwezen worden.

Uitgangspunten (J. Tak):

- Wie goed wil zijn voor kinderen, moet goed zijn voor ouders (een woedende ouder is een ouder met grote stress).
- Wie goed wil zijn voor ouders, moet goed zijn voor professionals.

- **Preventieve inzet via de basisscholen**

We gaan door met de gastlessen 'omgaan met conflicten' voor de groepen 7/8 van de basisscholen. Deze lessen gaan specifiek over scheidingsproblematiek. De lessen zijn ontwikkeld en worden verzorgd door jeugdconsulenten van het CMD en door de jongerenwerker. Ze zijn zeer positief ontvangen door de leerlingen, ouders en scholen. Daarnaast geven de scholen ouders die aangeven uit elkaar te gaan het boekje 'gezin en scheiding, do's en dont's voor ouders'. Dit boekje staat vol met goede adviezen van andere ouders, met name gericht op het welbevinden van de kinderen.

- **'secundaire preventie' via huisarts en praktijkondersteuners**

"Relatieproblemen zijn geen ziekte, maar je kan er goed ziek van worden" (Prof. J. Tak)
 Relatietherapie zit in de (aanvullende) zorgverzekering en is een normale investering, net als de huisarts. Het zou zowel in een relatie, zonder dat uit elkaar gaan aan de orde is, als normaal moeten worden gezien. Daarnaast kan relatietherapie in een scheidingssituatie, waarbij ook grootouders betrokken worden, een belangrijke rol spelen in het beperken van de schade die de kinderen ondervinden.

- **Ouderbijeenkomsten in samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming**

- **Communicatie campagnes via onze eigen social media en de scholen om bewustwording over de schadelijke gevolgen voor kinderen te vergroten.**

We streven naar meer bekendheid van het voorliggend veld en het CMD. We gaan gestructureerd Ouders informeren via school. Scholen ontvangen iedere 6 weken tekst over o.a. groepsaanbod, vrijwillig aanbod, het CMD etc. Daarnaast stellen we 2020 in het teken van 'vijf jaar CMD' met publieksacties erop gericht de bekendheid en toegankelijkheid van het CMD te vergroten.

9.3. Opvoedondersteuning

We gaan in samenwerking met de bibliotheek verder met 'Waalre in Gesprek' waarbij we ons gaan richten op onderwerpen zoals omgaan met autisme, ontwikkelingsproblematiek, omgaan met emoties van kinderen, pubers en gamen. We zorgen ervoor dat ouders met regelmaat worden geïnformeerd over aanbod dat er is vanuit de jeugdgezondheidszorg (bijv. de cursus 'positief opvoeden') en vanuit de andere jeugdpartners.

10. Financiën

Onderstaand overzicht geeft de budgetten van de gemeente Waalre voor onderwijs en jeugd weer (meerjarenbegroting 2020). Dit overzicht is exclusief de budgetten voor onderwijshuisvesting, handhaving kinderopvang en leerlingenvervoer.

Onderwijsbeleid en preventief jeugdbeleid		
Peuterspeelplekken en VVE	€ 140.130	Fcl 665010
OAB -middelen	€ 60.064	Fcl 648005
Leerplicht	€ 8.500	Fcl 648030
Toverstokje Pracht	€ 3.000	Fcl 667000
Systemen Zorg voor Jeugd & Grip op Jeugd	€ 7.000 + € 25.000	Fcl 667100
Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar	€ 272.500	Fcl 671500
Jeugdgezondheidszorg 4-18 jaar	€ 177.632	Fcl 671400
Jongerenwerk	€ 85.000	Fcl 667030
Jeugdhulp		
Individuele voorzieningen jeugdhulp	€ 2.450.000	Fcl 668200
Veilig Thuis, SEZ, JB, JR en JZ+	€ 483.000	Fcl 668300
Krediet preventieve maatregelen jeugd 2018-2020		
Krediet 2018-2020	€ 250.000	Fcl 667001

Geen onderdeel van dit beleidsplan, maar wel relevant om te melden zijn de budgetten op de meerjarenbegroting 2020 die worden besteed aan armoedebestrijding bij kinderen:

Uitgaven bijzondere bijstand armoedebestrijding bij kinderen	€ 30.000	Fcl 661401
Meedoenbijdrage	€ 70.000	Fcl 661420

11. Verantwoording

Jaarlijks rapporteren we aan de gemeenteraad met cijfers op een aantal onderwerpen, waarvan we denken dat ze indicatief zijn voor het succes van dit beleid. Dit doen we met een inhoudelijke omschrijving van de stand van zaken en de factsheet Jeugd & Jeugdhulp (bijlage 7) die het CBS jaarlijks publiceert op waarstaatjegemeente.nl (deze cijfers staan ook jaarlijks in het gemeentelijk jaarverslag). Onderstaande tabel komt van deze gegevens van het CBS over de eerste helft 2019. Hierin zien we dat de gemeente Waalre in vergelijking met ‘de rest van Nederland’ in verhouding meer ambulante jeugdhulp en minder jeugdhulp met verblijf inzet. Deze tendens willen we uiteraard blijven vasthouden, evenals het relatief lage aantal jeugdbeschermingsmaatregelen.

Onderwerp	Waalre	Nederland
Jeugdhulp zonder verblijf	89,9%	81,2%
Jeugdhulp met verblijf	4,3%	8,9%
Jeugdbescherming	5,8%	8,3%
Jeugdreclassering	x%	1,5%

Naast de gegevens uit de tabel hierboven brengen we jaarlijks de volgende gegevens in kaart:

	2020	2021	2022	2023	2024
Meldingen Veilig Thuis					
Signalen in Zorg voor Jeugd					
Aantal gezinnen met jeugdbescherming					
Unieke cliënten met een voorziening jeugdhulp (totaal)					
Aantal cliënten in verblijf					
Gemiddelde wachttijd voor het CMD					
Deel van het werk van CMD consultants dat wordt besteed aan administratieve lasten					
Aantal peuters met een VVE indicatie (totaal)					
Aantal peuters met een VVE indicatie dat gebruik maakt van een ‘peuterspeelplek’.					

12. Toezicht & Handhaving

Contractbeheer en - management worden de komende jaren voor de 'DVO 10 gemeenten' (Helmond, Peel- en Dommelvallei+ gemeenten) geïntensiveerd. Daarnaast moet er ook een slag worden gemaakt als het gaat om toezicht en handhaving op de rechtmatigheid van de ingezette jeugdhulp. De (rijks)Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) houdt in het kader van de Jeugdwet toezicht op de kwaliteit van de jeugdhulp, niet op de rechtmatigheid. De Jeugdwet verplicht gemeenten om in de verordening regels te stellen om mis- of oneigenlijk gebruik van individuele voorzieningen jeugdhulp te bestrijden. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van jeugdhulp en het toezicht hierop ligt bij de gemeente. De WMO verplicht gemeenten om een gemeentelijke toezichthouder aan te wijzen, de Jeugdwet kent deze verplichting niet (maar sluit het aanwijzen van een gemeentelijk toezichthouder ook niet uit). In juli 2019 heeft SV Land in opdracht van de gemeente Waalre het 'Plan van aanpak, Toezicht op Rechtmatigheid' geschreven. Dit naar aanleiding van een casus met mogelijke fraude en een algeheel 'niet pluis gevoel' van CMD en PlusTeam medewerkers bij sommige zorgaanbieders. Het is van belang dat onze medewerkers ergens terecht kunnen met een dergelijk gevoel. Ook contractmanagers moeten kunnen opschalen bij vermoedens van fraude.

We stellen voor het advies van SV Land te volgen en voor de gemeente Waalre de volgende visie op toezicht vast te stellen:

Toezicht, zowel op rechtmatigheid als op kwaliteit, op het gebied van Wmo en Jeugdwet, is vooral gericht op bescherming van de (kwetsbare) inwoners in de gemeente Waalre en moet ertoe bijdragen dat:

- Het maatschappelijk draagvlak blijft bestaan, door een zorgvuldig gebruik van de collectieve middelen, zodat iedereen die dat nodig heeft goede ondersteuning krijgt
- de dienstverlening aan onze inwoners verbetert.

De daarbij vastgestelde uitgangspunten zijn:

- cliënt krijgt passende ondersteuning, maatwerk
- gemeente betaalt voor deze passende ondersteuning
- zorgaanbieder levert de ondersteuning die geïndiceerd en betaald wordt
- gemeente, zorgaanbieder en cliënt houden elkaar op de hoogte van de ondersteuning die geleverd wordt en de voortgang van het ondersteuningstraject.

Het plan van aanpak van SV land richt zicht op de *rechtmatigheidskant* van toezicht, maar doordat kwaliteit en rechtmatigheid met elkaar verweven zijn, komt ook toezicht op kwaliteit af en toe aan de orde in het plan van aanpak van SV Land.

Vertrouwen is het morele uitgangspunt. De toezichthouder zal bij het constateren van gebreken zich elke keer afvragen of hij te maken heeft met onmacht, onwil, fouten of fraude.

Vanaf 2020 kunnen medewerkers van het CMD en PlusTeam meldingen van vermoedens van onrechtmatigheid of een 'niet plus gevoel' neerleggen bij een vaste contactpersoon die de meldingen verder oppakt. Er wordt altijd een terugkoppeling gedaan naar de melder over de bevindingen die zijn gedaan en eventueel welke vervolgstappen worden genomen.

Het toezicht en de handhaving op (de rechtmatigheid van) jeugdhulp wordt verder uitgewerkt in de verordening jeugdhulp en het bijbehorende uitvoeringsbesluit. Het toezicht zal vooral *reactief* worden ingericht: Als het CMD en het PlusTeam bepaalde twijfels hebben bij een aanbieder, kan daarop toezicht worden ingezet. Om naleving op de rechtmatigheid te bevorderen is het goed om op drie onderdelen vast te stellen hoe de gemeente deze naleving wil bevorderen:

- Hoe houden wij toezicht? -> werkproces
- Hoe treden wij op bij overtredingen?
- Wanneer en hoe zien wij van handhaving af?

Communicatie vooraf

In de contracten met de aanbieders staan duidelijke eisen aan de kwaliteit en werkwijze. Met alle jeugdhulpaanbieders die zich hebben gecontracteerd zijn gesprekken gevoerd door de inkooporganisatie (met vanuit de gemeente Waalre de coördinator CMD) om deze eisen door te spreken.

Optimalisatie Dienstverlening

We werken in de inkoopregio 'DVO 10' met vaste contractmanagers, die een relatie kunnen opbouwen met de jeugdhulpaanbieders. SV Land: "Het goed helder krijgen van zorgvragen, het signaleren van mogelijke problemen en frequent direct contact hebben een positief effect op naleving".

Toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid

Het toetsen van de naleving van wettelijke kwaliteitseisen is de taak van de IGJ. Wij moeten zelf toezicht houden op aanvullende eisen die wij stellen in onze contracten met jeugdhulpaanbieders, voortvloeiend uit onze rol als opdrachtgever. Op basis van de bevindingen van dit toezicht kunnen we eventueel handhavingsacties inzetten. Dit kan bijvoorbeeld zijn het terugvorderen van geld en/of de ontbinding van het contract. Daarnaast is de gemeente ook verantwoordelijk om signalen over de kwaliteit van zorg die via het contractmanagement naar voren komen, door te spelen aan de IGJ.

13. Bijlagen

Bijlage 1	Uitvoeringsplan Aansluiting Primair Onderwijs–Jeugdhulp Waalre
Bijlage 2	Afbakening Jeugdwet en andere wetten
Bijlage 3	Regionaal Samenwerkingsprotocol Zuidoost Brabant met de GI's
Bijlage 4	Regionaal Samenwerkingsprotocol Zuidoost Brabant met Veilig Thuis
Bijlage 5	Evaluatie preventieve logopedie
Bijlage 6	Verslag WIJ Waalre Jeugddag
Bijlage 7	Factsheet Jeugd & Jeugdhulp

Bijlage 1. Uitvoeringsplan aansluiting primair onderwijs–jeugdhulp gemeente Waalre

Implementatieplan verbetering aansluiting jeugdhulp – passend onderwijs Waalre

Dit doen we	Dit is het resultaat 2020
We zoeken elkaar direct op. We gebruiken Zorg voor Jeugd m.b.v. de leidraad 'Signaleren in Zorg voor Jeugd Waalre'.	Goed gebruik Zorg voor Jeugd.
We kennen elkaar en werken met vaste contactpersonen o.b.v. een stroomschema.	We kennen en gebruiken het stroomschema.
We hebben respect voor elkaars professionaliteit en verantwoordelijkheid .	We houden ons bij ons eigen vak en betrekken tijdig de ander. We doen alleen toezeggingen aan ouders over ons eigen vakgebied.
We kennen elkaars visie en werkwijze zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau.	Regelmatig kennisuitwisseling en updates bij beleidswijzigingen.
We kennen de meldcode kindermishandeling & huiselijk geweld en handelen volgens de meldcode.	Het CMD heeft op iedere basisschool een training meldcode aan het team gegeven.
We informeren ouders periodiek over jeugdhulp, EED, hoogbegaafdheid e.d. via de nieuwsbrieven van de scholen	Berichtgeving is gestructureerd a.h.v agenda communicatie CMD.
We streven naar een laagdrempelig CMD en naar duidelijkheid over het proces voor ouders.	School vertelt ouders standaard dat het CMD aansluit bij een overleg (normaliseert dit ipv het ter discussie te stellen).
We weten elkaar te vinden als de ondersteuning aan een jeugdige stukt.	Het komt niet voor dat een kind niet de nodige ondersteuning krijgt zonder dat dit bekend is bij onderwijs en CMD.
We consulteren elkaar, eventueel geanonimiseerd.	Consultatie over en weer is vanzelfsprekend.
We hebben continue aandacht voor de rol van ouders. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.	Ouders staan aan het roer, de zeilen zijn de mulde, eerste en tweede lijn.
We hebben een goede overdracht van voorschool naar school, ook als een kind van een MKD komt.	Er liggen duidelijke afspraken over de overdracht voorschool/MKD – PO.
We hebben goede afstemming als een leerling van behandeling (bijv. Herlaarhof) weer terugkeert naar PO.	Het komt niet voor dat school niet wordt geïnformeerd bij terugkeer leerling.
We hebben goede kennis van de voorliggende voorzieningen voor jeugd en gezinnen in de gemeente Waalre.	CMD en school ontvangen gestructureerd updates over de voorliggende voorzieningen, eventueel ook in de vorm van een sociale kaart.

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
ADHD					
diagnose en behandeling door jeugdpsychiater of kinderarts	X				
onderwijsondersteuning				X	
Autisme					
diagnose en behandeling door jeugdpsychiater of kinderarts	X				
therapeutische hulphond	X				
Depressie					
diagnose en behandeling door jeugdpsychiater of kinderarts	X				
Dyscalculie; zie Problemen tijdens onderwijs					
Dyslexie					
diagnose en behandeling EED (Ernstige Enkelvoudige Dyslexie)	X				
begeleiding bij EED				X	
onderzoek naar dyslexie, niet zijnde EED				X	
fysieke hulpmiddelen				X	
daispeler voor uitbehandelde dyslexie		X			
Eetstoornis					
diagnose en behandeling door jeugdpsychiater of kinderarts	X				
behandeling somatische gevolgen		X			
Eet- en voedingsstoornis bij zuigelingen en in vroege kindertijd					
somatische oorzaak: diagnose en behandeling door kinderarts				X	
geen somatische oorzaak: diagnose en behandeling door jeugdpsychiater of jeugdpsycholoog	X				
gedragsmatige oorzaak: diagnose en behandeling door kinderarts		X			

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Functionele klachten/SOLK (Somatisch					
Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten)					
diagnose en behandeling door kinderarts		X			
diagnose en behandeling als klachten duiden op psychische stoornis	X				
Gebrek aan zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie vanwege lichamelijke of geestelijke beperkingen					
begeleiding en persoonlijke verzorging bij ADL (algemene dagelijkse levensverrichtingen)	X				
respijtzorg (informele hulp thuis, dagopvang, logeeropvang) om ouder die gebruikelijke zorg levert te ontlasten	X		X (logeeropvang thuiswonend kind met Wlz-indicatie)		
hulpmiddelen		X (als in zorgverzekeringswet)	X (als kind in Wlz-instelling met/zonder behandeling)		X
mobilitieithulpmiddelen		X (als in zorgverzekeringswet)	X (als kind in Wlz-instelling met behandeling)		X
doventolk					X
woningaanpassing			X (als kind in Wlz-instelling)		X

Afbakening Jeugdwet met andere wetten

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Gehoorbeperving					
diagnostisch gehooronderzoek		X			
advies en voorlichting over aanschaf/gebruik gehoorapparatuur		X			
cursus gebarentaal		X			
communicatietraining (aanleren van vaardigheden)		X			
doventolk					X
hulp bij psychische klachten als gevolg van gehoorbeperving		X			
Geneeskundige problemen (niet psychisch)					
verpleging (<i>inclusief</i> wijkverpleging)		X			
persoonlijke verzorging		X			
begeleiding	X				
Intelligentietest ten behoeve van onderwijs					
onderzoek als onderdeel van diagnostisch proces in het kader van jeugdhulp	X				
onderzoek voor ander doel dan diagnostiek				X	
Leerstoornis					
behandeling van stoornis op gebied van:				X	
▪ lezen					
▪ rekenen					
▪ schriftelijke uitdrukingsvaardigheid					
▪ leerstoornis NAO (niet anderszins omschreven)					
Lichamelijke problemen					
begeleiding	X				
persoonlijke verzorging bij ADL (algemene dagelijkse levensverrichtingen)	X				
verpleging		X			
persoonlijke verzorging bij verpleging		X			
zwentherapie	X				
		X	(als in aanvullende verzekeringswet, dan voorrang op Jeugdwet)		

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Palliatief terminale zorg (PTZ)					
zorg en ondersteuning bij PTZ, inclusief kortdurend verblijf voor kind en vervoer		X			
extramurale PTZ, als al Wlz-indicatie vóór PTZ-fase			X		
Problemen tijdens onderwijs (leerproblemen)					
huuswerkbegeleiding				X	
remedial teaching of motorische remedial teaching (MRT)				X	
begeleiding op school	X (gericht op zelfstandigheid, zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie)			X (gericht op volgen onderwijs)	
dyscalculie				X	
behandeling stoornis op gebied van leren				X (zie Leerstoornis)	
Psychische problemen					
behandeling door huisarts of POH-GGZ		X			
hulp via gemeente	X				
behandeling problemen als integraal onderdeel behandeling somatische aandoening		X			
<i>medische psychologische zorg en consultatieve psychiatrie</i>					
Psychische stoornis (DSM-V); zie ADHD, Autisme, Depressie, Eetstoornis, Eet- en voedingsstoornis zuigeling/vroege kindertijd, Leerstoornis, Slaapstoornis					

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Psychofarmaca (medicijnen)					
intramuraal (verstrekking <i>binnen</i> instelling)	X				
extramuraal (verstrekking <i>niet</i> door instelling), organiseren: contracteren apothek, ontwikkelen preferentiebeleid, vergoedingslimiet		X			
extramuraal (verstrekking <i>niet</i> door instelling), consult: voorschrijven, effecten gebruik, stoppen	X				
Psychosociale problemen					
hulp door huisarts of POH-GGZ		X			
hulp via gemeente	X				
speltherapie ook voor <i>behandeling trauma en voor kinderen met licht verstandelijke beperking</i>	X	X (als in aanvullende zorgverzekering, dan voorrang op Jeugdwet)			
vaktherapie (beeldende therapie, danstherapie, dramatherapie, muziektherapie en psychomotore therapie) ook voor <i>behandeling psychische stoornis</i>	X	X (als in aanvullende zorgverzekering, dan voorrang op Jeugdwet)			
Slaapstoornis					
behandeling door huisarts of multidisciplinair (inclusief kinderarts)		X			
behandeling van slaapstoornis als gevolg van psychische stoornis	X				
Taalontwikkelingsstoornis					
behandeling van ernstige taal- en spraakmoelijkheden		X			
begeleiding bij ernstige taal- en spraakmoelijkheden in onderwijs				X	

Afbakening Jeugdwet met andere wetten

Verblijf: specifieke verblijfsvormen voor jeugd met beperking	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
kinderdagcentrum (KDC)	X		X (als permanent toezicht en 24-uurszorg nodig)		
kinderhospice		X	X (loggeeropvang thuiswonend kind met Wlz-indicatie)		
respijtzorg (kortdurend verblijf: dagopvang, loggeeropvang) <i>om ouder die gebruikelijke zorg levert te ontlasten</i>	X				X
opvang kind met ouder vanwege huiselijk geweld of huisuitzetting					
medisch kinderdagverblijf (MKD)	X	X (als nadruk op medische zorg)	X (als nadruk op zorg verstandelijke beperking)		
orthopedagogisch centrum	X	X			
ziekenhuis					
Vervoer vanwege problemen jeugdige					
vervoer van en naar jeugdhulplocatie (inclusief zorgboerderijen)	X				
vervoer naar andere locaties (dan jeugdhulplocaties) vanwege beperkingen in zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie					X
vervoer van en naar Wlz-instelling			X		
ziekenvervoer		X			
leerlingenvervoer (via gemeente)				X	
Visuele beperking					
diagnose door metingen met een hulpmiddel (bril)		X			
zorg afgestemd op individuele situatie		X			

Afbakening Jeugdwet met andere wetten

versie 1 januari 2018

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo	
Zorg voor lichamelijke beperking in combinatie met psychische stoornis	begeleiding en behandeling	X				
	persoonlijke verzorging bij ADL (algemene dagelijkse levensverrichtingen)	X				
	verpleging		X			
	persoonlijke verzorging bij verpleging		X			
	hulpmiddelen		X	X		
	behandeling waarbij blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig is	X		X		
		(voor psychische stoornis)		(voor lichamelijke beperking)		
	Zorg voor verstandelijke beperking in combinatie met psychische stoornis					
	begeleiding en behandeling	X				
	persoonlijke verzorging bij ADL (algemene dagelijkse levensverrichtingen)	X				
medicijnen		X				
behandeling waarbij blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig is	X		X			
behandeling psychische stoornis als integraal onderdeel van behandeling vanwege verstandelijke beperking, waarbij blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig is			X			

Bijlage 3   Regionaal Samenwerkingsprotocol Zuidoost Brabant met de GI's

Samenwerkingsprotocol 21 gemeenten Zuidoost-Brabant en de Gecertificeerde Instellingen

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de hulp aan de jeugd, inclusief het gedwongen kader. De Jeugdwet bepaalt bovendien dat alleen gecertificeerde instellingen (GI) deze jeugdbescherming en jeugdreclassering mogen uitvoeren. De GI bepaalt of jeugdhulp is aangewezen in het kader van de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering, en zo ja, welke hulp dat moet zijn. De GI overlegt hierover met het lokale veld van de desbetreffende gemeente. De Jeugdwet verplicht de gemeente en de GI om hun afspraken hierover vast te leggen in een samenwerkingsprotocol. Dit samenwerkingsprotocol is gebaseerd op de visie van de regio Zuidoost-Brabant 'Veiligheid van het kind' en op het huidige contract tussen gemeenten en GI's met een looptijd tot en met 2020.

Dit protocol beoogt helderheid te geven over de (gezamenlijke) wettelijke taken, rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de GI's en de gemeenten en de overdrachtsmomenten tussen beide partijen. Het gaat bij jeugdbescherming en jeugdreclassering om hulp in een gedwongen kader. Gezinnen hebben er meestal niet om gevraagd. Toch is het eerste uitgangspunt dat het gezin de betrokkenheid waar mogelijk ervaart als helpend en steunend. Versterking van de eigen kracht van kinderen, jongeren, gezinnen en hun sociale netwerk staat voorop.

De regio Zuidoost-Brabant kiest ervoor om GI's niet alleen jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen te laten uitvoeren. Als de lokale teams van mening zijn dat er in een gezin een verandering nodig is om de veiligheidssituatie van kinderen te verbeteren die zij vanuit hun mogelijkheden niet kunnen bewerkstelligen, dan kunnen ze de GI vragen om met 'drang' ouders te motiveren. Dit altijd in overleg en met toestemming van ouders, 'drang' is altijd in het vrijwillig kader. In dit protocol spreken we dan over 'preventieve jeugdbescherming'. Lukt dit niet tijdig of voldoende, dan kan een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming worden gedaan. Hiermee beogen we om zoveel mogelijk zonder maatregel (dwang) het vereiste resultaat voor kinderen te bereiken.

De GI's sluiten bij de uitvoering van de maatregelen zoveel mogelijk aan bij het gemeentelijk beleid. Dit moet wel in balans zijn met de wettelijke taken en bevoegdheden van de instellingen en hun ketenpartners. Tegelijkertijd is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om jeugdbeleid voor het jeugddomein als geheel te ontwikkelen en te implementeren. Jeugdbescherming maakt daar onlosmakelijk onderdeel van uit - de wetgever heeft er niet voor niets voor gekozen om ook de eindverantwoordelijkheid van het gedwongen kader aan de gemeenten te delegeren. Er is een transformatie nodig, van een provinciale of landelijke manier van werken, naar een manier van werken die aansluit bij de lokale, gemeentelijke situatie. Daarbij spelen de hoofddoelen van de Jeugdwet een doorslaggevende rol: het versterken van de eigen kracht en het probleemoplossend vermogen van kinderen, jongeren en gezinnen, het organiseren van hulp dichtbij de burger en het op elkaar afstemmen van de verschillende vormen van zorg en hulp (één gezin, één plan, één regisseur).

1. Algemene beleidsafspraken

1.1 Partijen

Partijen betrokken bij dit protocol zijn: de 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant (hierna te noemen: 'gemeenten') en de Gecertificeerde Instellingen – Jeugdbescherming Brabant (JBB), William Schrikkergroep (WSG), Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering (LJ&R) en Jeugd Veilig Verder (JVV) – (hierna te noemen: 'GI's'). Samen hier na te noemen als 'partijen'.

Zij spreken af dat zij in de onderlinge samenwerking zullen handelen volgens de afspraken in dit protocol. Voor alle afspraken geldt dat hiervan gemotiveerd afgeweken kan worden, bijvoorbeeld als de (veiligheids)situatie van het kind erom vraagt.

Indien de medewerkers van de GI en de medewerkers vanuit het lokale veld hierin geen afstemming kunnen vinden wordt de casus opgeschaald naar de desbetreffende leidinggevenden. Via deze route 2

kan vervolgens, indien nodig, worden opgeschaald richting de desbetreffende gemeente (via de interne route). In eerste instantie ambtelijk, indien nodig ook bestuurlijk richting de verantwoordelijke wethouder.

1.2 Kwartaaloverleg

De gemeenten en de GI's hebben afspraken over het uitwisselen van beleidsinformatie en kengetallen vastgelegd in de contracten. Gemeente Eindhoven voert als inkooporganisatie ten minste 4 keer per jaar kwartaaloverleggen (voortgangsgesprekken over het afgesproken contract en de samenwerking met de lokale teams) namens de gemeenten. Op lokaal en subregionaal niveau kan, op basis van de verstrekte informatie uit de kwartaaloverleggen, overleg worden georganiseerd.

1.3 Beleidsontwikkeling en samenwerking

Gemeenten (bestuur, beleid en het lokale veld¹) en GI's nemen hun verantwoordelijkheid om daar waar mogelijk te komen tot ontwikkeling van beleid en samenwerking. Zij nemen hiervoor deel aan het Regionaal Veiligheidsketenoverleg Jeugd en de ontwikkeltafel JB/JR. De GI's organiseren leerbijeenkomsten (op basis van een methode die past bij de leervraag), zoals is aangegeven in de eindnotitie "Innovatietraject Jeugdbescherming 2016). De inhoudelijke speerpunten zijn basisthema's van de leerbijeenkomsten.

¹ Waar gemeenten worden genoemd in dit protocol, wordt hiermee het bestuur, beleid en de lokale uitvoering bedoeld.

1.4 Evaluatie

Dit samenwerkingsprotocol wordt minimaal eenmaal per jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast. Het samenwerkingsprotocol kan ook worden aangepast om aan te blijven sluiten bij ontwikkelingen en/of omdat vastgelegde afspraken vanwege ontwikkelingen niet (meer) werkbaar zijn. Aanpassingen gebeuren altijd in overleg en overeenstemming met alle partijen.

1.5 Calamiteiten

De GI doet melding bij de Inspectie Jeugdzorg als er gedurende de bemoeienis van de GI sprake is van een calamiteit. Onder een calamiteit wordt verstaan: Een niet beoogde of onverwachte gebeurtenis die betrekking heeft op de kwaliteit van jeugdhulp en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een jeugdige of ouder heeft geleid (Jeugdwet, artikel 1.1).

De GI stelt in deze gevallen ook de burgemeester en de bij hen bekende contactpersoon van de gemeente waarin de jeugdige woonachtig is op de hoogte. De gemeente en de GI zoeken direct afstemming met elkaar wanneer sprake is van publiciteitsgevoelige casuïstiek. Hierbij wordt afgesproken hoe - met inachtneming van eigen interne procedures - om wordt gegaan met de media.

Gemeenten, GI's en lokale teams (als zij geen onderdeel zijn van de gemeenten) stellen een eigen calamiteitenprotocol op (met afstemming over met name communicatie). Indien meerdere gemeenten betrokken zijn neemt de gemeente waar de melding is gedaan de regie.

1.6 VIR (Zorg voor Jeugd)

Alle instellingen die onder de regie van de gemeente opereren melden bij de Verwijsindex Risicjongeren (VIR). Zij melden dát zij betrokken zijn bij een jeugdige/gezin. In deze regio gebeurt dit via het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Hierin kunnen ook andere betrokken melden wanneer zij zich zorgen maken om een kind of jongere. In Zorg voor Jeugd wordt ook vastgelegd wie de ketencoördinatie uitvoert.

2 Het gedwongen kader en het preventieve kader

2.1 Het gedwongen kader

Vanaf 2015 voert de gemeente de regie over alle vormen van ondersteuning en hulp voor de jeugd, dit is inclusief het gedwongen kader: jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering worden uitgevoerd door GI's. De certificering wordt uitgevoerd door het Keurmerkinstituut, dat hiertoe is aangewezen door de minister van Veiligheid en Justitie. Het Keurmerkinstituut werkt op basis van een wettelijk vastgesteld Normenkader.

De Raad voor de Kinderbescherming blijft de onafhankelijke, landelijk werkende overheidsinstelling, die bij de kinderrechter om uitvoering van jeugdbescherming vraagt op basis van een eigen oordeel over de situatie in een gezin.

2.2. Het preventieve kader

Om aan te sluiten bij de visie 'zo dichtbij als kan en zo zwaar als nodig' en inzet van maatregelen vanuit het gedwongen kader zoveel mogelijk te voorkomen is het mogelijk om preventieve jeugdbescherming in te zetten.

Wat is preventieve jeugdbescherming?

Preventieve jeugdbescherming is een maatwerktraject, waarbij met een intensieve gezinsgerichte aanpak door een medewerker van de GI, tot een veilige situatie voor de kinderen wordt gekomen. Het gezin werkt hier vrijwillig (en met toestemming) aan mee, maar het traject is niet vrijblijvend. Preventieve jeugdbescherming kan worden ingezet aan de voorkant van een traject (ter voorkoming van een maatregel), maar ook in de vorm van nazorg na een maatregel.

Inzetten van preventieve jeugdbescherming

Lokale teams geven GI's opdracht tot inzet van preventieve jeugdbescherming (met het daarvoor bestemde aanmeldformulier, zie bijlage) met toestemming van het gezin.

Het product kan ook geadviseerd worden door een (andere) betrokken partij, maar het lokale team beslist over inzet of niet (na overleg met het gezin).

Uitvoeren van preventieve jeugdbescherming

- Vooraf worden afspraken gemaakt over de te behalen doelen/resultaten en de evaluatie hiervan. De duur is afhankelijk van het doel/resultaat dat moet worden bereikt;
- De inzet gebeurt op basis van een (veiligheids)plan en methodisch handelen;
- Lokale team zorgt voor een doorlopende lijn. Zij zijn voor langere termijn betrokken bij het gezin en hebben zicht op wat er gebeurt in het gezin. Zij vliegen expertise in van de GI en blijven zelf regisseur op de totale uitvoering van het gezinsplan. Om dat goed te managen is goede samenwerking nodig met de betrokken GI. Binnen de tandemfunctie tussen de medewerker van het lokale team en de medewerker van de GI wordt afgestemd wie verantwoordelijk is voor wat en wie wat doet, dit is altijd maatwerk. Voor de duur van de (preventieve) maatregel is de GI verantwoordelijk voor het zicht op de veiligheid. Zij benoemen hierin de risicofactoren en maken samen met het gezin en binnen de tandemfunctie het plan van aanpak (aanvulling op het reeds bestaande gezinsplan) met de te behalen resultaten inclusief planning (met andere woorden: wat wil je bereiken om het voor de kinderen duurzaam veilig te krijgen).
- In het preventieve kader gelden dezelfde regels en richtlijnen als in het gedwongen kader.

3 Inzet van jeugdhulp – algemene afspraken

3.1. Toereikend aanbod aan GI's

Bij de keuze van een GI moet de gemeente rekening houden met de 'behoeften en persoonskenmerken van de jeugdige en zijn ouders' en ook met hun godsdienstige gezindheid, levensovertuiging en culturele achtergrond. De gemeente zal daarom verschillende GI's contracteren.

Voor de regio Zuidoost-Brabant hebben de gemeenten afspraken gemaakt met:

- Jeugdbescherming Brabant
- Jeugd Veilig Verder
- Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering (specialisatie: Roma en Sinti-gezinnen en andere besloten/gesloten gemeenschappen zoals gezinnen die een geformeerde grondslag hebben)
- William Schrikker Groep (specialisatie: Licht Verstandelijk Beperkten-problematiek - zie bijlage)

Nidos is, als landelijk werkende instelling, tevens als GI in de regio actief specifiek voor de doelgroep Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen.

3.2. Inzet van jeugdhulp na besluit van de rechter

Bij het uitspreken van een kindbeschermingsmaatregel of strafmaatregel geeft de rechter opdracht aan de GI om hieraan uitvoering te geven. Daarnaast kan de rechter specialistische hulp aanzeggen. De GI zoekt samen met het gezin en het lokaal wijkteam wat de meest passende zorg is. Elke subregio of gemeente maakt lokaal praktische uitvoeringsafspraken over de wijze waarop deze afstemming plaatsvindt. De daadwerkelijke aanvraag voorziening jeugdhulp vindt uiteindelijk altijd plaats via de betrokken medewerker van het lokale team.

Schorsing uit een voorlopige hechtenis of een voorwaardelijk vonnis

In een schorsing uit een voorlopige hechtenis of bij een voorwaardelijk vonnis, kan de rechter als bijzondere voorwaarde aangeven dat een jongere of jongvolwassene bepaalde vormen van jeugdhulp moet volgen. Het gaat hier dus om strafrecht en niet om civiel recht. De jeugdreclassering houdt toezicht op het naleven van de voorwaarden, begeleidt de jongere daarbij en bepaalt in de praktijk hoe de eis van de rechter wordt ingevuld met een concreet hulpaanbod. Bij een strafbeschikking kan het OM aangeven dat de jongere zich 'moet houden aan de aanwijzingen van de jeugdreclassering'. Daarnaast kunnen ook de Raad voor de Kinderbescherming of functionarissen binnen de justitiële jeugdinstanties (selectiefunctionaris, instellingsarts, directeur) jeugdreclassering en jeugdhulp inzetten.

JR maatregel in het kader van verzuim

Bij het uitspreken van een JR maatregel in het kader van verzuim geeft de rechter opdracht aan de GI en kan specialistische zorg aanzeggen.

3.3 Signaalfunctie bij wachttijden

Als aanbod van jeugdhulp niet toereikend is, bijvoorbeeld door aanwezigheid van wachtlijsten of wachttijden (of als er geen mogelijkheden zijn tot aanmelden op wachtlijst) dan worden deze signalen besproken binnen de tandemfunctie en direct gemeld bij contractmanagement@eindhoven.nl.

4 Procesafspraken – toeleiding naar jeugdhulp

4.1 Route naar jeugdhulp in het gedwongen kader

De GI bepaalt volgens de jeugdwet bij uitspraak van een maatregel de vorm van jeugdhulp. Het uitgangspunt hierbij is dat gecontracteerde zorg wordt ingezet. Binnen de tandemfunctie wordt de inzet (soort hulp) en de aanbieder die de hulp kan leveren besproken. Als de gewenste zorg niet gecontracteerd is, dan wordt eerst naar een alternatief binnen gecontracteerde zorg gezocht (rol medewerker lokaal team binnen de tandemfunctie). Als er hulp ingezet moet worden die niet gecontracteerd is moet er een individuele voorziening getroffen worden voor dat kind en dat moment (zorg op maat). De inkoopafspraken en de kwaliteitseisen die de gemeente stelt (jeugdwet, inspectie) moeten ook in deze situatie nageleefd worden. De GI heeft altijd een verantwoordelijkheid om te kijken naar kwaliteit, maar dat zit op de inhoud. De toetsende taak ligt bij inspectie en de gemeente.

Bij een strafrechtelijke maatregel legt de rechter de vorm van jeugdhulp op en is bovenstaande niet van toepassing.

Wanneer sprake is van een crisissituatie waarbij crisiszorg moet worden ingezet, wordt altijd contact opgenomen met SpoedvoorJeugd (binnen en buiten kantooruren).

In het preventieve/vrijwillige kader doen ouders/jeugdigen een aanvraag om jeugdhulp bij de desbetreffende gemeente

4.2 Evaluatie en beëindiging van de hulp

De regie op de evaluatie en afsluiting van de ingezette jeugdhulp ligt bij de GI. De evaluatie vindt plaats met alle betrokken partijen, inclusief de ouders en de jeugdige. De GI en de betrokken medewerker van het lokale team maken afspraken over ieders rol en leggen deze samen vast.

4.3. Tandemfunctie

In de regio Zuidoost-Brabant wordt vanuit visie gewerkt in een 'tandemfunctie'. Dit betekent dat bij iedere casus samenwerking plaatsvindt tussen de werker van de GI en een medewerker van het lokale veld. Hierbij is sprake van maatwerk waarbij altijd wordt afgesproken wat eenieders rol is en op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven. De frequentie en manier van samenwerken (wie doet wat) is maatwerk per casus, waarover afgestemd wordt en afspraken worden vastgelegd.

Bodemeisen

- In alle casussen wordt na het uitspreken van de maatregel door de GI contact opgenomen met het lokale team voor een tandemtoewijzing.
- In elke gemeente is een werkproces tandemfunctie aanwezig.
- De tandemfunctie is op basis van gelijkwaardig partnerschap tussen de medewerker van de GI en de medewerker van het lokale team. Zij fungeren niet als opdrachtgever/opdrachtnemer.
- De GI draagt er zorg voor om in een gedwongen kader ruimte in het gezin te creëren voor vrijwillige ondersteuning vanuit het lokale team (positioneren).

4.4 Werken volgens het principe één gezin, één plan

De GI (als tijdelijke betrokkene) voegt in, in het proces dat het lokale team met het gezin doorloopt. Dat wil zeggen dat zij aansluiten bij het reeds aanwezige gezinsplan (is een plan van het gezin, een familiegroepsplan, zoals bedoeld in de jeugdwet) en dit bespreken in het bijzijn van het gezin en de medewerker van het lokale team (tandemfunctie). Uitgangspunt is dat er niet meerdere plannen naast elkaar gemaakt worden. Dit geldt zowel in het gedwongen als in het preventieve kader.

4.4 Gegevensuitwisseling

Het berichtenverkeer is landelijk georganiseerd via de daarvoor beschikbare systemen. Voor crisis kan een aanvullende (warme) vorm van wederzijds informeren nodig zijn om de casus goed te kunnen starten.

4.5 Afsluiting van de maatregel en nazorg

Gemeente en GI's streven naar een zo 'kort en licht' mogelijke inzet van het gedwongen kader, zodat beëindiging van de maatregel mogelijk wordt en de GI stopt waar de betrokken medewerker van het lokale team verder gaat.

Vanuit de tandemfunctie is het lokale team betrokken bij de afweging om een maatregel tussentijds te stoppen of niet te verlengen waarna toetsing van Raad voor de Kinderbescherming plaatsvindt. Uitgaande van het principe één gezin, één plan en een goed werkende tandemfunctie is ook tussentijds stoppen of verlengen structureel onderwerp van gesprek.

Ook over in te zetten of te continueren jeugdhulp worden nadere afspraken gemaakt door de medewerker van de GI en de medewerker van het lokale team met het gezin.

Logische momenten waarop minimaal overleg plaatsvindt binnen de tandemfunctie

- Bereiken van de 18-jarige leeftijd;
- Veranderende gezinssamenstelling;
- Verhuizing;
- Thuisplaatsing van één of meerdere kinderen;
- Voornemen om te melden bij de beschermingscommissie van overige kinderen;
- MDO's (Multidisciplinaire overleggen - tussenevaluaties);
- Inzetten vormen van jeugdhulp (2e-lijns producten en/of ondersteuning van de 0e lijn).

Samen werken
aan een veilige toekomst

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

versiedatum: 10-11-2019, versie: 4.0

auteur: Janske Mommers, beleidsmedewerker Veilig Thuis

dit document heeft een relatie met ISO-norm:

type document: Samenwerkingsafspraken

datum evaluatie: Oktober 2020

status: Concept

proces eigenaar: Veilig Thuis is penvoerder

Inhoud

1	Algemene afspraken	3
	Duur overeenkomst.....	3
	Evaluatie.....	3
	Samenwerking bij calamiteiten en bij publiciteitsgevoelige casuïstiek	3
2	Samenwerken in partnerschap	4
3	Werkwijze Veilig Thuis	5
3.1	Gegevensdeling.....	6
3.1.1	Lokale veld	6
3.1.2	Veilig Thuis	6
4	Kennis, kunde en capaciteit in het lokale veld	7
5	Verdeling van casuïstiek na veiligheidsbeoordeling door Veilig Thuis	9
5.1	Richtlijn voor de verdeling	9
6	Overdracht van Veilig Thuis naar de lokale teams	10
6.1	Directe overdracht na veiligheidsbeoordeling (zie ook bijlage 1)	10
6.1.1	Moment van overdracht van de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid	10
6.1.2	Wijze van overdracht	10
6.1.3	Informerende van directbetrokkenen over de melding en de overdracht.....	10
6.1.4	Informatie die Veilig Thuis overdraagt	10
6.1.5	<i>Terugkoppeling aan de melder</i>	10
6.1.6	Monitoren	11
6.2	Overdracht na uitvoering van de diensten door Veilig Thuis	11
6.2.1	Moment van overdracht van de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid	11
6.2.2	Wijze van overdracht	11
6.2.3	Afspraken	11
6.2.4	Informatie die Veilig Thuis overdraagt	11
6.2.5	Terugkoppeling aan de melder	12
6.2.6	Monitoren	12
6.3	Terugmelding door het lokale team naar Veilig Thuis	12
6.3.1	Bij positieve afsluiting casus	12
6.4	Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming en.....	12
6.5	Opschalen.....	13

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

7	Taken van het lokale team na overdracht	14
7.1	Zicht op veiligheid.....	14
7.2	Veiligheidsplan.....	14
7.3	Casusregie.....	14
	Bijlage 1: Toelichting op de diensten van Veilig Thuis	16

1 Algemene afspraken

De 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant, Veilig Thuis en het lokale veld spreken af dat zij in de onderlinge samenwerking zullen handelen volgens de afspraken in dit protocol. Voor alle afspraken geldt dat hiervan gemotiveerd afgeweken kan worden, bijvoorbeeld als de veiligheidssituatie daarom vraagt.

Dit afsprakenkader hangt samen met de contracten die gemeenten hebben met Veilig Thuis en het lokale veld en is gebaseerd op onderstaande landelijke of eerder provinciaal vastgestelde documenten:

- Wet Wmo
- Handelingsprotocol Veilig Thuis (2019)
- Kwaliteitskader lokale (wijk)teams¹

Wanneer in bovengenoemde documenten wijzigingen worden opgenomen, dan kan dit aanleiding geven om de afspraken in dit werkdocument bij te stellen.

Over het uitwisselen van beleidsinformatie en het benutten van elkaars deskundigheid hebben de 21 gemeenten, Veilig Thuis en het lokale veld het volgende afgesproken:

Duur overeenkomst

De geldigheidsduur van dit document is gelieerd aan de samenwerkingscontracten die gemeenten met Veilig Thuis en het lokale veld hebben. De samenwerkingsafspraken gelden zolang de contracten lopen.

Evaluatie

Evaluatie zal om het jaar plaatsvinden, waarvan de eerste in het vierde kwartaal van 2020.

Samenwerking bij calamiteiten en bij publiciteitsgevoelige casuïstiek

- Partijen spreken af dat er bij calamiteiten en in publiciteitsgevoelige casuïstiek direct contact is tussen bij de casus betrokken partijen. Waar nodig zal dit contact plaatsvinden op het niveau van de verantwoordelijke bestuurders.
- Partijen stemmen bij calamiteiten en bij publiciteitsgevoelige casuïstiek – met inachtneming van eigen interne procedures – met elkaar af over *hoe* zij omgaan met de media.
- Partijen houden elkaar op de hoogte van ontwikkelingen en overleggen bij eventuele activiteiten of publiciteit.

---

¹ November 2019: in afrondende fase.

2 Samenwerken in partnerschap

In de samenwerkingsovereenkomst worden de taken en verantwoordelijkheden tussen Veilig Thuis en de lokale teams helder en goed afgebakend omschreven. Daarmee levert de overeenkomst een bijdrage aan het voorkomen en oplossen van 'grensconflicten', problemen in de samenwerking die veelvuldig ontstaan met name bij de overdrachtsmomenten.

Tegelijkertijd is het voor een effectieve aanpak van belang dat wordt afgestapt van het idee dat óf Veilig Thuis, óf het lokale veld, óf een andere instelling of professional de algehele verantwoordelijkheid draagt. Deze overeenkomst bevat meerdere momenten van *samenwerking tussen alle bij de casus betrokken partijen*. De opdracht is te komen van of-of naar en-en. Partnerschap wil zeggen dat partijen met elkaar een samenwerkingsrelatie aangaan waarin gezamenlijk aan doelen en afspraken wordt gewerkt die in overleg tot stand zijn gekomen. Een effectieve aanpak kan alleen tot stand komen vanuit het besef dat meerdere partijen gelijktijdig hun bijdrage en inzet leveren aan veiligheid en herstel in gezinnen en huishoudens. Ieder vanuit de eigen rol, taak en verantwoordelijkheid en met de bereidheid om met de andere partij(en) mee te denken en hen ondersteuning te bieden.

3 Werkwijze Veilig Thuis

Figuur 1: Wettelijke taken van Veilig Thuis, raadpleeg bijlage 1 voor een toelichting.

In de Wmo 2015⁵ zijn de taken voor Veilig Thuis vastgelegd. Door het Landelijk Netwerk Veilig Thuis zijn deze taken nader uitgewerkt in het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019¹. De gemeenten onderschrijven en faciliteren de werkwijze van Veilig Thuis volgens dit handelingsprotocol.

Veilig Thuis heeft en houdt goed zicht op de veiligheid van alle leden van gezinnen en huishoudens als zij voldoet aan de volgende eisen:

- a) Veilig Thuis heeft een actueel beeld van de veiligheid van alle leden van gezinnen en huishoudens.
- b) Veilig Thuis stemt af met partners en schat de veiligheid in aan de hand van een gestandaardiseerd triage-instrument.
- c) Veilig Thuis verkrijgt op basis van informatie die is opgenomen in Zorg voor Jeugd.
- d) Veilig Thuis beoordeelt de veiligheid in intercollegiaal of multidisciplinair verband;
- e) In overleg met het gezin/huishouden stemt Veilig Thuis af met reeds betrokken hulpverlening.
- f) Het is duidelijk voor Veilig Thuis en het lokale team aan welke eisen Veilig Thuis moet voldoen op het moment van overdracht, omdat dit het moment is waarop Veilig Thuis de verantwoordelijkheid voor het zicht op de veiligheid van de betrokkenen van het cliëntsysteem overdraagt.
- g) Veilig Thuis kan een casus op twee verschillende momenten overdragen aan het lokale team. De eisen waar Veilig Thuis bij overdracht aan voldoet zijn verschillend bij deze twee overdrachtmomenten.
  - a. Direct na de veiligheidsbeoordeling.
  - b. Na inzet van een van de diensten van Veilig Thuis: *Voorwaarden en Vervolg* of *Onderzoek*

In hoofdstuk 6 wordt de overdracht van Veilig Thuis naar het lokale team nader uitgewerkt.

¹ Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 Versie 01, P. Baeten e.a. Landelijk Netwerk Veilig Thuis, Utrecht december 2018

3.1 Gegevensdeling

3.1.1 Lokale veld

Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling mag het lokale veld alle informatie die voor de weging van de veiligheid noodzakelijk is met Veilig Thuis delen.

3.1.2 Veilig Thuis

Veilig Thuis mag op basis van haar wettelijke bevoegdheid alle informatie met betrekking tot acute/structurele onveiligheid op het gebied van huiselijk geweld en/of kindermishandeling opvragen, delen én ontvangen.

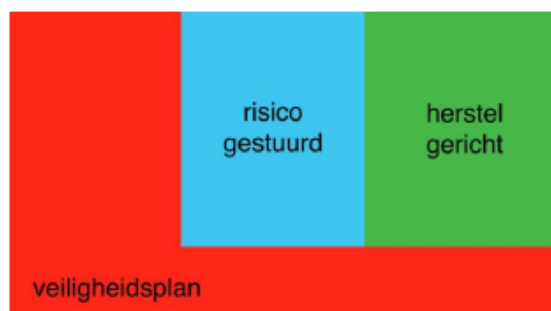
Voor meer informatie wordt verwezen naar algemene wet- en regelgeving.

4 Kennis, kunde en capaciteit in het lokale veld

Door middel van de volgende afspraken kunnen gemeenten er zorg voor dragen dat hun lokale teams voldoende zijn toegerust om hulp en/of ondersteuning te bieden aan gezinnen en huishoudens die door Veilig Thuis worden overgedragen:

- a) Het lokale team is in staat om zaken waarin huiselijk geweld en kindermishandeling spelen op te pakken. De medewerkers in de lokale teams die casussen oppakken die door Veilig Thuis worden overgedragen zijn getraind in de werkwijze 'Signs of Safety' en in de visie op de gefaseerde ketenzorg: Eerst samenwerken voor directe veiligheid, dan samenwerken voor risico gestuurde zorg (Vogtlander/van Arum).

Figuur 2: Visie Van Arum en Vögtlander (2018)

- b) Het lokale team is op de hoogte van de belangrijkste stappen in het handelingsprotocol (2019) van Veilig Thuis (incl. het triage-instrument).
- c) Lokale teams werken vanuit de basismethodiek *Signs of Safety* (SOS) en het principe van *betrekken van het sociaal netwerk*.
- d) Na de overdracht start het lokale team zo spoedig, doch uiterlijk binnen vijf werkdagen.
- e) Veilig Thuis kan het lokale team in acuut onveilige situaties verzoeken om samen een inschatting te maken van de veiligheid.
- f) Het lokale team is in staat om op basis van concreet geformuleerde veiligheidsvoorwaarden (het 'wat') een veiligheids-, hulpverlenings- en herstelplan¹ op te stellen en uit te voeren (het 'hoe').
- g) De door Veilig Thuis opgestelde veiligheidsvoorwaarden vormen de basis van de veiligheidsafspraken die door het lokale team worden opgesteld en die onderdeel vormen van het op te stellen veiligheidsplan.
- h) Het lokale team brengt in het kader van het veiligheidsplan de risicofactoren in kaart en draagt er zorg voor dat specialistische vormen van hulp en behandeling worden ingezet om deze risicofactoren aan te pakken. Het wegnemen/hanteerbaar maken van de risicofactoren is een voorwaarde om te komen tot stabiele veiligheid.

¹ Er worden door verschillende organisaties verschillende definities gebruikt. Zo wordt bijvoorbeeld ook de term gezinsplan gebruikt.

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

- i) Het lokale team voert casusregie op de ingezette vormen van ondersteuning, hulp en behandeling.
- j) Het lokale team maakt actief gebruik van interdisciplinaire consultatie en is in staat om de melding te bespreken met het cliëntsysteem en te werken vanuit de opdracht gezinnen/huishoudens te ondersteunen bij het werken aan veiligheid en herstel. Zij zijn in staat het principe van 'vraaggericht werken' ondergeschikt te maken aan veiligheid.
- k) Het lokale team is in staat om met structureel voldoende capaciteit uitvoering te geven aan de noodzakelijke vervolgstappen van meldingen die door Veilig Thuis worden overgedragen.
- l) Het lokale team werkt met de wet Verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

'Het lokale team is in staat om het principe van vraaggericht werken ondergeschikt te maken aan veiligheid'

5 Verdeling van casuïstiek na veiligheidsbeoordeling door Veilig Thuis

Veilig Thuis voert in alle meldingen de veiligheidsbeoordeling uit volgens de richtlijnen van het handelingsprotocol. De veiligheidsbeoordeling leidt tot een besluit bij welke partij(en) de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de vervolgstappen wordt belegd. De verantwoordelijkheid hiervoor kan worden belegd bij:

- Veilig Thuis (inzet van een van de diensten van Veilig Thuis);
- het lokale team;
- een instelling of professional die reeds bij het gezin/huishouden betrokken is;
- een multidisciplinair samengesteld team;
- het cliëntsysteem zelf.

In deze samenwerkingsovereenkomst komt uitsluitend de verdeling tussen Veilig Thuis en de lokale teams aan de orde. Landelijk wordt ongeveer 50% van alle casussen direct na de veiligheidsbeoordeling door Veilig Thuis overgedragen aan lokale teams. Ook de casussen waar een van de diensten van Veilig Thuis op wordt ingezet, worden in meerderheid na afronding van deze diensten alsnog overgedragen aan het lokale team.

5.1 Richtlijn voor de verdeling

Veilig Thuis beoordeelt steeds op casusniveau of de inzet van een van de diensten van Veilig Thuis nodig is of dat het mogelijk is de casus direct over te dragen aan het lokale team. Bij die beoordeling hanteert Veilig Thuis als richtlijn dat een casus direct aan het lokale team kan worden overgedragen tenzij:

- de veiligheid van leden van het gezinssysteem acuut wordt bedreigd,
- de melder bij Veilig Thuis anoniem wil blijven ten opzichte van het gezin of huishouden,
- er onvoldoende zekerheid is over de vraag of er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling,
- er aanwijzingen zijn dat het betrokken gezin geen hulp/bemoeienis van buitenaf wil;
- er letsel is,
- het geweld zich mede richt op een ongeboren kind,
- er sprake is van acute psychiatrie,
- er sprake is van een bijzondere vorm van huiselijk geweld waar in het lokale team (nog) onvoldoende kennis mee is:
  - Ouderenmishandeling;
  - Eegerelateerd geweld;
  - Mishandeling van/door meerderjarige kinderen;
  - Seksueel misbruik (van kinderen én van volwassenen);
  - Stalking.

In geval van bovenstaande wordt de eerstvolgende werkdag afgestemd met lokale team en zo snel mogelijk samen opgetrokken. Hoe eerder samen wordt opgetrokken, hoe effectiever het traject.

6 Overdracht van Veilig Thuis naar de lokale teams

6.1 Directe overdracht na veiligheidsbeoordeling (zie ook bijlage 1)

Veilig Thuis kan een casus direct na de veiligheidsbeoordeling overdragen op voorwaarde dat in de veiligheidsbeoordeling is vast komen te staan dat de casus niet voldoet aan de criteria zoals genoemd in paragraaf 5.1

6.1.1 Moment van overdracht van de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid

Veilig Thuis rondt de veiligheidsbeoordeling af binnen 5 werkdagen na ontvangst van de melding. Direct aansluitend vindt overdracht aan het lokale team plaats. De verantwoordelijkheid voor het zicht op de veiligheid gaat over van Veilig Thuis naar het lokale team op het moment dat de uitvoering van de noodzakelijke vervolgstappen is belegd bij het wijkteam. In de samenwerkingsovereenkomst leggen partijen vast hoe dat overdrachtmoment nader gedefinieerd wordt. Van overdracht kan sprake zijn op het moment van:

- ontvangst door het lokale team van digitale overdracht,
- bevestiging van ontvangst van de overdracht van het lokale team aan Veilig Thuis,
- bevestiging van acceptatie van de overdracht door het lokale team aan Veilig Thuis.

6.1.2 Wijze van overdracht

In de samenwerkingsovereenkomst leggen partijen vast op welke manier een casus overgedragen wordt. Dit gebeurt digitaal.

6.1.3 Informeren van directbetrokkenen over de melding en de overdracht

In de samenwerkingsovereenkomst leggen partijen vast door wie en op welk moment de leden van het gezin of huishouden worden geïnformeerd.

Veilig Thuis informeert directbetrokkenen telefonisch of schriftelijk over de melding bij Veilig Thuis en het vervolg. Wanneer de melding direct wordt doorgezet naar het lokale veld, ontvangt het lokale veld een overdrachtsmail met alle noodzakelijke informatie. Wanneer Veilig Thuis een dienst (Voorwaarden & Vervolg of Onderzoek) dan wordt warm overgedragen.

6.1.4 Informatie die Veilig Thuis overdraagt

Veilig Thuis draagt over aan het lokale team:

- de inhoud van de melding;
- de contactgegevens van de melder;
- de veiligheidstaxatie door Veilig Thuis;
- de informatie die in het kader van de veiligheidsbeoordeling is verkregen voor zover deze informatie noodzakelijk is om de veiligheid te waarborgen – op zowel korte als lange termijn.

6.1.5 Terugkoppeling aan de melder

Veilig Thuis informeert de melder dat de casus is overgedragen aan het lokale team en verstrekt daarbij ook de contactgegevens van het lokale team.

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

6.1.6 Monitoren

Veilig Thuis voert niet de taak monitoren uit bij casussen die direct na de veiligheidsbeoordeling worden overgedragen.

6.2 Overdracht na uitvoering van de diensten door Veilig Thuis

6.2.1 Moment van overdracht van de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid

Direct aansluitend op de afronding van een van de diensten draagt Veilig Thuis de casus over. Waar mogelijk sluit het lokale team in een vroeg stadium aan bij gesprekken met de leden van het gezin/huishouden.

De verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid gaat van Veilig Thuis over naar het lokale team op het moment dat de informatie zoals vermeld onder 6.2.4 is overgedragen en het lokale team mondeling, schriftelijk of digitaal heeft bevestigd de casus te accepteren.

6.2.2 Wijze van overdracht

Mondelinge overdracht vindt plaats in een gesprek tussen de leden van het gezin of huishouden, en de betrokken medewerkers van Veilig Thuis en van het lokale team. De medewerker van het lokale team wordt in dat gesprek meegenomen in het opstellen/bespreken van de veiligheidsvoorwaarden. Tevens worden in dat gesprek de eerste aanzetten gegeven tot het vertalen van de voorwaarden in veiligheidsafspraken.

Aanvullend op de warme overdracht draagt Veilig Thuis schriftelijk of digitaal de noodzakelijke informatie over zoals genoemd in paragraaf 6.2.4.

6.2.3 Afspraken

Bij de overdracht maken Veilig Thuis en het lokale team afspraken over:

- het opstellen van een veiligheids¹, hulpverlenings- en herstelplan,
- de consequenties in het geval er geen of onvoldoende herstel is van de directe en stabiele veiligheid,
- het monitoren door Veilig Thuis op de veiligheidsvoorwaarden.

6.2.4 Informatie die Veilig Thuis overdraagt

Na uitvoering van de diensten draagt Veilig Thuis de volgende informatie over:

- de inhoud van de melding;
- de contactgegevens van de melder, in het geval de melder niet anoniem wilde blijven en contact met de melder nodig is voor een goede uitoefening van de taak van het lokale team;
- het oordeel van Veilig Thuis of er sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling (alleen bij onderzoek);
- de veiligheidsvoorwaarden en, wanneer die gemaakt zijn: veiligheidsafspraken en het veiligheidsplan; de consequenties in het geval er geen of onvoldoende herstel is van de directe en stabiele veiligheid;
- de met de overdrachtspartij gemaakte afspraken over het opstellen van een veiligheids-, hulpverlenings- en herstelplan;

¹ Let op: de veiligheidsvoorwaarden die Veilig Thuis stelt (het 'wat') is NIET hetzelfde als het veiligheidsplan dat opgesteld wordt door het lokale team (het 'hoe').

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

- de afspraken over het monitoren op veiligheidsvoorwaarden.

6.2.5 Terugkoppeling aan de melder

Veilig Thuis draagt zorg voor terugkoppeling aan de melder conform de richtlijnen in hoofdstuk 12 van het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019.

6.2.6 Monitoren

Wanneer Veilig Thuis een casus overdraagt na uitvoering van een van de diensten, dan voert Veilig Thuis altijd de taak monitoren (zie ook bijlage 1) uit. Gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar gaat Veilig Thuis na of:

- aan de veiligheidsvoorwaarden is voldaan,
- deze geleid hebben tot direct en stabiele veiligheid,
- er aandacht is voor het werken aan herstel van opgelopen schade.

6.3 Terugmelding door het lokale team naar Veilig Thuis

In het geval gezinnen/huishoudens niet (langer) open staan voor hulp van het lokale team of de geboden hulp leidt binnen de afgesproken termijnen (binnen 4 weken) niet tot herstel van de directe en stabiele veiligheid dan:

- legt het lokale team contact met Veilig Thuis voor overleg over mogelijke vervolgstappen
- biedt Veilig Thuis de mogelijkheid voor ondersteuning van het lokale team.

De verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid gaat van het lokale team terug naar Veilig Thuis op het moment dat Veilig Thuis kennis heeft kunnen nemen van de melding.

Tijdens monitoring hanteert het lokale veld de Verbeterde Meldcode bij incidenten en acute veiligheidssituaties en heeft contact met Veilig Thuis.

6.3.1 Bij positieve afsluiting casus

Indien casus positief wordt afgesloten in overleg met alle betrokken partijen, meldt het lokale veld dit bij Veilig Thuis.

6.4 Melding bij de Raad voor de Kinderbescherming en

Wanneer een dwangmaatregel wordt overwogen dan is tevens de vraag aan de orde welke partij het meest aangewezen is om het initiatief hiertoe te nemen. Veelal zal op casusniveau moeten worden bezien welke partij over voldoende informatie beschikt en in de positie is om een verzoek tot onderzoek in te dienen bij de Jeugdbeschermingstafel/de Raad voor de Kinderbescherming of om een melding of te doen bij de politie. Richtlijnen hiervoor zijn:

- Veilig Thuis neemt hiertoe het initiatief tijdens de actieve bemoeienis met de casus: in de periode van melding tot overdracht.
- Tenzij anders is afgesproken, neemt het lokale veld hiertoe het initiatief vanaf het moment dat de casus is overgedragen. Dit, op voorwaarde dat het lokale team over voldoende informatie uit eigen contacten met het gezin/huishouden beschikt voor het onderbouwen van een VTO.

6.5 Opschalen

In het geval de bij de casus betrokken medewerkers van Veilig Thuis en van het lokale team niet tot overeenstemming komen waardoor samenwerking en voortgang (dreigen te) stagneren, dan schalen zij op naar hun leidinggevenden. Het is vervolgens aan de leidinggevenden om tot overeenstemming te komen en zo nodig knopen door te haken.

In het geval Veilig Thuis of het lokale team bij herhaling of over een langere periode niet kunnen voldoen/voldoen aan de afspraken zoals gemaakt in deze overeenkomst, dan dragen beide partijen er zorg voor dat de verantwoordelijke gemeente hierover wordt geïnformeerd. De verantwoordelijke gemeente informeert Veilig Thuis en het lokale team binnen 6 weken over de stappen die naar aanleiding van deze melding worden gezet.

7 Taken van het lokale team na overdracht

7.1 Zicht op veiligheid

Na overdracht door Veilig Thuis ligt de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid bij het lokale team. Dat betekent dat het lokale team zich een actueel beeld vormt van de veiligheid middels contacten met het gezin of huishouden en middels contacten met andere betrokken professionals. Het lokale team benadert Veilig Thuis actief als zij de casus afronden welke na inzet van een dienst (voorwaarden & vervolg of onderzoek) is overgedragen.

De verantwoordelijkheid van het lokale team voor het zicht op de veiligheid eindigt op het moment dat het stabiel veilig is. Van stabiele veiligheid is sprake wanneer:

- er gedurende 6 maanden geen incidenten van onveiligheid zijn geweest,
- de risicofactoren op een effectieve manier zijn aangepakt/hanteerbaar zijn gemaakt,
- een start is gemaakt met het werken aan herstel van de schade.

7.2 Veiligheidsplan

Het lokale team stelt het veiligheidsplan op en voert deze uit. Dit plan omvat in ieder geval:

- de vertaling van de door Veilig Thuis geformuleerde veiligheidsvoorwaarden in concrete op de door Veilig Thuis geformuleerde veiligheidsvoorwaarden,
- de termijn waarbinnen moet worden voldaan aan de veiligheidsvoorwaarden,
- de consequenties wanneer niet (tijdig) voldaan wordt aan veiligheidsvoorwaarden,
- de risicofactoren die een rol hebben gespeeld in het ontstaan en het in stand houden van de onveiligheid,
- de ondersteuning, hulp en behandeling die worden ingezet voor herstel van de veiligheid, voor het 'oplossen' of hanteerbaar maken van de risicofactoren en voor het herstel van de schade die leden van het gezin of huishouden hebben opgelopen aan het huiselijk geweld of de kindermishandeling,
- vastgestelde momenten van evaluatie.

Het lokale team draagt zorg voor de inzet van (specialistische) vormen van ondersteuning, hulp en behandeling.

7.3 Casusregie

Het lokale team brengt in kaart de risicofactoren en de schade die leden van het gezin/huishouden als gevolg van het geweld hebben opgelopen. In het hulpverlenings- en herstelplan legt het lokale team vast welke vormen van ondersteuning, hulp of behandeling nodig zijn om deze problemen aan te pakken. In de regel zal de inzet van meerdere vormen van risicogestuurde en herstelgerichte zorg noodzakelijk zijn. Het lokale team voert over een periode van anderhalf jaar casusregie om de afstemming en samenwerking tussen alle betrokken partijen te waarborgen. De casusregisseur heeft tot taak er voor zorg te dragen dat:

- de vormen van ondersteuning, hulp en behandeling die in het hulpverlenings- en herstelplan zijn vastgelegd, worden ingezet;
- de bij het gezin/huishouden betrokken professionals op de hoogte zijn van elkaars bemoeienis;
- deze professionals met elkaar – binnen de mogelijkheden van bestaande wet- en regelgeving - relevante informatie uitwisselen;

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

- deze professionals hun aanpak en interventies op elkaar afstemmen;
- de veiligheid van alle individuele leden van het gezin of huishouden voortdurend in de gehele aanpak centraal blijft staan;
- er momenten zijn van evaluatie en bijsturing aan de hand van de doelen die in het hulpverlenings- en herstelplan zijn vastgelegd;
- er bij monitoring door Veilig Thuis er een goede afstemming en samenwerking is met Veilig Thuis.

De casusregisseur is verantwoordelijk voor *het zicht op* de veiligheid van alle leden van het gezin of huishouden.

Het lokale team rondt de casusregie af op het moment dat:

- de conclusie is getrokken dat het stabiel veilig is;
- actief aan Veilig Thuis is teruggekoppeld dat de casus wordt afgesloten (lees: wanneer een casus aan het lokale team is overgedragen na inzet van een dienst van Veilig Thuis). De politie wordt betrokken wanneer hier aanleiding toe is.

Bijlage 1: Toelichting op de diensten van Veilig Thuis

Vooraf is het goed om te weten dat je als professional bij zorgen over de acute en structurele veiligheid voor het volgende met Veilig Thuis contact op kunt nemen:

1. Advies / ondersteuning
2. Melding

Als je advies of ondersteuning nodig hebt, kun je een beroep doen op de expertise van Veilig Thuis. Het doel hiervan is:

Professionals die advies vragen kennen de stappen die zij kunnen zetten om de situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling te doorbreken en de veiligheid te herstellen en zijn in staat om de benodigde stappen te zetten.

Bij zowel Advies als Ondersteuning is er (nog) geen sprake van een melding. Veilig Thuis registreert adviezen op naam van de adviesvrager, tenzij hij/zij daar geen toestemming voor geeft. Bij het geven van advies legt Veilig Thuis geen persoonsgegevens vast van directbetrokkenen. Bij afspraken over een vervolgvadvis legt Veilig Thuis de contactgegevens van de adviesvrager vast, met daarbij de afspraken die zijn gemaakt over het vervolg.

Bij het doorlopen van de stappen van de meldcode heb je de signalen / vermoedens van Huiselijk geweld of kindermishandeling gewogen. Op basis van het afwegingskader van jouw eigen beroepsgroep ben je tot de conclusie gekomen dat er sprake is (een vermoeden van) huiselijk geweld of Kindermishandeling en doe je melding. Ook heb je de afweging gemaakt of hulpverlening mogelijk is. Jij bent degene die bepaalt of je een melding doet. Veilig Thuis neemt jouw melding aan en registreert jouw melding in haar registratie systeem.

Het doel hiervan is:

- *De verantwoordelijkheid voor het zicht op de veiligheid van de directbetrokkenen is overgedragen naar Veilig Thuis.*
- *Veilig Thuis komt in de positie om signalen uit verschillende bronnen te verbinden met de melding en kan zodoende een inschatting maken van de actuele en structurele onveiligheid.*

Op basis van jouw melding maakt Veilig Thuis een Veiligheidsbeoordeling. Veilig Thuis neemt contact op met Directbetrokkenen (lees ouders) en neemt op basis van deze informatie een Triage besluit. De termijn die hiervoor is afgesproken is 7 dagen. Veilig Thuis baseert deze besluiten op de inhoud van de melding en op de beschikbare informatie uit eigen systemen en eventuele verkregen informatie vanuit andere bronnen.

Het doel hiervan is:

- *Veilig Thuis krijgt zicht op de veiligheid in het gezin of huishouden.*
- *Veilig Thuis komt tot het besluit bij welke instantie of professional de verantwoordelijkheid wordt belegd voor het nemen van de vervolgstappen waar de melding aanleiding toe geeft.*

Het Triage besluit (= onderdeel van de Veiligheidsbeoordeling):

- Het besluit dat Veilig Thuis de (dienst) Voorwaarden & Vervolg en/of (dienst) Onderzoek start
- Het besluit van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de vervolgstappen te beleggen bij een van de volgende partijen (lokale teams, instelling die reeds betrokken is, cliënt systeem zelf etc)
- Het besluit dat geen vervolgstappen nodig zijn.

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

Als Veilig Thuis besluit de dienst Voorwaarden & Vervolg te starten, neemt Veilig Thuis de verantwoordelijkheid voor zicht op de veiligheid op zich t.a.v. de melding. Afhankelijk van de problematiek wordt bij de uitvoering van deze dienst de expertise van de vertrouwensarts, gedragswetenschapper en aandacht functionarissen ingezet. Veilig Thuis stelt Veiligheidsvoorwaarden vast. Hierin wordt vastgelegd waaraan minimaal moet worden voldaan om te komen tot directe en stabiele veiligheid. De veiligheidsvoorwaarden worden schriftelijk vastgelegd en overgedragen aan Directbetrokkenen en de overdrachtspartij. De termijn die hiervoor is afgesproken is 10 weken. Na afsluiting van de dienst start Veilig Thuis de monitoring, waarbij de Veiligheidsvoorwaarden worden gemonitord.

Doel:

- *Directe veiligheid organiseren voor alle directbetrokkenen door het opstellen Veiligheidsplan opstellen en (doen) uitvoeren.*
- *Inzetten van vervolghulp gericht op stabiele veiligheid en herstel van door directbetrokkenen opgelopen schade.*

Veilig Thuis kan ook besluiten de dienst Onderzoek te starten. Afhankelijk van de problematiek wordt bij de uitvoering van deze dienst de expertise van de vertrouwensarts, gedragswetenschapper en aandacht functionarissen ingezet. De termijn die hiervoor is afgesproken is 10 weken.

Doel:

- *Het bevestigen of weerleggen van de gemelde vermoedens van huiselijk geweld en/of Kindermishandeling.*
- *Het zo nodig vaststellen van Veiligheidsvoorwaarden.*
- *Het Inzetten van vervolghulp gericht op directe en stabiele veiligheid en herstel van door directbetrokkenen opgelopen schade.*

Na afsluiting van de dienst start Veilig Thuis de monitoring, waarbij de Veiligheidsvoorwaarden worden gemonitord.

De verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor het zicht op de veiligheid eindigt vanaf het moment dat de uitvoering van de noodzakelijke vervolgstappen is belegd bij een instelling of professional.

Veilig Thuis gaat tijdens de monitoring na of aan de veiligheidsvoorwaarden is voldaan.

Monitoring heeft als doel:

- Directe veiligheid, en later stabiele veiligheid voor alle directbetrokkenen.
- Veilig Thuis heeft inzicht in de stappen die zijn gezet tot herstel van de opgelopen schade als gevolg van het huiselijk geweld of de Kindermishandeling.

Veilig Thuis monitort gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar en stelt in overleg met de directbetrokkenen en de overdrachtspartij vast:

- Hoe vaak, met wie, op welke tijdstippen en op welke wijze contacten worden gelegd;
- Dat Veilig Thuis tenminste monitort na 3 en 12 maanden, en zo veel en langer als nodig is.

Meldingen, Voorwaarden & Vervolg, Onderzoek en Monitoring vallen onder de wettelijke taken van Veilig Thuis waarop de sterke informatiepositie van Veilig Thuis van toepassing is. Dat betekent dat Veilig Thuis geen toestemming nodig heeft voor het vastleggen van een melding, het inwinnen van informatie, het bewaren van informatie en het verstrekken daarvan aan derden. Deze sterke informatiepositie heeft Veilig Thuis bij het in ontvangst nemen van de melding, de veiligheidsbeoor-

Samenwerkingsafspraken Gemeente, Veilig Thuis, Lokale Veld

deling, het doen van onderzoek, het stellen van veiligheidsvoorwaarden en vervolgtraject, de overdracht en het monitoren en het geven van een terugkoppeling aan de melder, Er is ook geen toestemming nodig voor het verstrekken van informatie over de melding aan informanten.

Veilig Thuis legt een casus met jeugdigen met het verzoek tot onderzoek (VTO) voor aan de **Beschermtafel** indien Directbetrokkenen niet in staat zijn om de directe en/ of structurele veiligheid voor jeugdigen te bieden. Aan de Beschermtafel wordt multidisciplinair (waarbij diverse instantie waaronder de Raad voor de Kinderbescherming) besloten of de **Raad voor de Kinderbescherming** de casus in onderzoek neemt. De Raad voor de Kinderbescherming is de enige instantie die een verzoek voor een Kinderbeschermingsmaatregel kan voorleggen aan de Kinderrechter.

Het **lokale veld** zal conform de meldcode signalen van directe en/of structurele onveiligheid altijd melden bij Veilig Thuis. Als het lokale veld de directe en/of structurele onveiligheid bij jeugdigen in beeld heeft en het lukt niet om passende hulp in te zetten of Directbetrokkenen te motiveren passende hulp te aanvaarden, dan zal het lokale veld de casus met jeugdigen zelf voorleggen aan de Beschermtafel indien een Kinderbeschermingsmaatregel noodzakelijk lijkt.

Voor uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het **Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019** waarin de werkwijze van Veilig Thuis volledig staat beschreven.

Bijlage 5   Evaluatie preventieve logopedie

Evaluatie Pilot 'Preventieve Logopedie Waalre' 16 mei 2019

Aanwezig bij evaluatie:

Evelien Jansen, GGD Limburg Noord
Denise Reuvers, GGD Limburg Noord
Kelly Slegers, Christoffelschool
Betty van Breugel, Christoffelschool
Alet ter Bogt, Zuidzorg
Ilse Obdeijn, KC de Wilderen
Sandra Janssen, KC Ekenrooi
Iris Tielemans, KC Het Avontuur
Tessy Donker, logopediste
Agnes van Heteren, logopediste
Nelleke Koster, gemeente Waalre

Beoogd resultaat pilot: Door te investeren in preventieve logopedie bij kinderen in de leeftijd 2,5-5 jaar, problemen op latere leeftijd met de taal- en spraakontwikkeling en eventuele samenhangende problemen te voorkomen.

Omschrijving: De GGD Noord-Limburg heeft in het schooljaar 2018-2019 peuters en kleuters voorgedragen door Zuidzorg, de voorschoolse voorzieningen en de groepen 1-2 van de basisscholen preventief gescreend en indien nodig deze kinderen doorverwezen naar een logopedist voor behandeling.

Pilot betrof inzet op de volgende scholen (inschatting aantallen vooraf gemaakt):

De Meent 22 leerlingen
Christoffelschool 25 leerlingen
Drijfveer 5 leerlingen
Wilderen: 30 leerlingen
OBS: 10 leerlingen

Totaal 92 leerlingen

Consultatiebureau Zuidzorg
20 VVE kinderen
10 kinderen op verzoek van CB

Totaal 30 peuters

1. Ervaringen GGD Noord Limburg

Het aantal kinderen dat is gescreend is lager uitgevallen dan van tevoren was ingeschat.

Wilderen 36

Meent 11

Christoffel 29

Drijfveer 2

OBS 6

De Wilderen en de Christoffelschool hebben het meeste contact gezocht. Ook het kinderdagverblijf heeft minder kinderen laten screenen dan van tevoren aangegeven.

Samenwerking Zuidzorg:

De samenwerking tussen de GGD Noord Limburg en Zuidzorg is heel goed verlopen, al was het wennen in het begin. Het is wel een extra taak voor de verpleegkundige van Zuidzorg waar geen extra compensatie tegenover staat. Bij de Wilderen zijn veel peuters gezien. Het is nadelig dat Zuidzorg en de GGD Noord Limburg twee aparte organisaties zijn die werken met verschillende digitale kind dossiers. Dit betekent veel administratief papierwerk en de AVG maakt e.e.a. niet makkelijker.

Samenwerking kinderopvang:

De groepsobservatie zegt heel veel, vooral bij kindcentrum De Wilderen. Medewerkers van het kinderdagverblijf ervaren dit ook als heel positief. Ging met name om NT2 kinderen.

Samenwerking gemeente Waalre (incl CMD):

Het liep goed.

Samenwerking basisscholen:

Het is voor leerkrachten soms lastig te bepalen welke kinderen preventief gezien moeten worden. Eind groep 2 is te laat. Scholen hadden geen interesse in deskundigheidsbevordering geweest in het signaleren van de noodzaak voor een screening preventieve logopedie. Het kinderdagverblijf heeft hier wel interesse in.

Het is ook aan leerkrachten zelf gevraagd. Reden dat er geen belangstelling was dat er al veel scholing is.

Kinderstad werkt veel samen met Kentalis. Als Kentalis of een logopedist al betrokken is, gaat GGD niet in traject bemoeien

De GGD is heel hartelijk ontvangen op de scholen, er wordt duidelijk voor open gestaan, dat is heel fijn.

Ook het consultatiebureau vindt het fijn dat de logopedist van GGD Noord Limburg laagdrempelig beschikbaar is. Lijntje is korter als er iemand regelmatig binnen loopt.

Samenwerking logopedisten

De logopedist van GGD Noord Limburg heeft van tevoren bij alle praktijken kennis gemaakt en de pilot uitgelegd,

Ouders krijgen een lijstje met de 3 namen van de praktijken.

GGD krijgt terugkoppeling over of ouder kind heeft aangemeld. (opvolging verwijzing) geen tussentijds overleg verder. Van de ouders heeft 80% (ongeveer) het advies opgevolgd/ is daadwerkelijk gegaan. Ook logisch dat sommige ouders bijv, eerst even willen aankijken.

De verschillen tussen scholen zijn opvallend.

Beoogd resultaat pilot:

Er zijn veel kinderen daadwerkelijk verwezen, die anders misschien niet waren gegaan omdat er bijv toch twijfel was bij leerkracht. Daarom zeker meerwaarde.

Advies t.a.v. doorgaan met preventieve logopedie ja/nee en zo ja op welke wijze:

Monitoren hoe kinderen verder schoolloopbaan doorlopen

Overige opmerkingen:

Positief ervaren.

2. Ervaringen basisscholen Waalre

Ervaringen basisscholen en advies m.b.t. vervolg:

Doorgegeven per mail

De Wilderen:

Afgelopen week is met de leerkrachten van de groepen 1-2 van De Wilderen het pilot project van de gemeente Waalre "Preventieve logopedie" geëvalueerd.

De reacties waren enthousiast. De pilot was erg succesvol. Vanuit de leerkrachten kwam het verzoek of het mogelijk zou zijn om volgend jaar alle leerlingen van de groepen 2 te screenen.

Afgelopen jaar was er ook nog ruimte om enkele groep 1 leerlingen te screenen. Deze mogelijkheid om groep 1 leerlingen, waarbij zorg was op logopedisch gebied al te onderzoeken, is als zeer effectief en prettig ervaren.

De Meent:

Leerkrachten zien het als een duidelijke meerwaarde.

Vroegtijdige screening is belangrijk. De contacten met de logopedist en de terugkoppeling ervaart men als prettig en professioneel.

Wat ons betreft staan alle signalen op groen om met de traject door te gaan.

OBS Ekenrooi

Op onze school wordt er weinig gebruik gemaakt van de preventieve screening. De leerkrachten verwijzen ouders al regelmatig door naar een logopedist, waardoor maar 1 of 2 kinderen gescreend worden. De leerkrachten op onze school vinden het prima om zelf actief te signaleren en dit aan ouders door te geven. Wat ons betreft hoeft er geen vervolg te komen voor de preventieve screening door de logopedist.

Conclusies Christoffel tijdens evaluatiebijeenkomst

Aantal leerlingen verwezen: Iets meer (zie hierboven) leerlingen dat van tevoren aangewezen.

Verskil t.o.v. voorgaande schooljaren (is er een merkbaar verschil met de situatie zonder preventieve logopedie en zo ja waarin zit dit dan?):

Prettig toen alle kinderen werden gezien groep 2. Dan kwamen er toch dingen naar voren die je als leerkracht hebt gemist, bijvoorbeeld gehoor. Als positief ervaren.

Soms leerlingen bij wie je twijfelt, dan heeft beoordeling van onafhankelijke logopediste wel meerwaarde. Ouders zijn ook heel positief, verlaagt drempel. Ook voor NT2 kinderen heel prettig. Soms lastig voor school en kinderdagverblijf te beoordelen of het de taal is, of logopedisch is.

Specifiek voorbeeld van een casus?

Ouders denken vaak dat een logopedist een 'spraakjuf' is. Terwijl het veel meer is dan dat. Denk niet dat anders iets echt was gemist, maar kinderen zijn nu waarschijnlijk wel sneller doorverwezen.

Samenwerking GGD Noord Limburg:

goed

Voortzetting pilot en zo ja op welke wijze: Verschillend per school. Voor OBS voortzetting preventieve logopedie niet nodig. Christoffel: op deze manier werkt het prima.

Ervaringen Zuidzorg**Aantal peuters verwezen:**

Iets minder dan vooraf doorgegeven. Daardoor ook kinderen zonder VVE indicatie kunnen laten screenen. Ook op advies consultatiebureau observatie gedaan op kinderdagverblijf. Het is niet zo dat ieder VVE kind ook logopedie nodig heeft.

De VVE doelgroep laten we altijd preventief screenen omdat zij meer kans hebben logopedie nodig te hebben.

Samenwerking GGD Noord Limburg:

Heel prettig. Wel extra werk, administratief en met plannen afspraken.

Bij voortzetting moet hiermee wel rekening worden gehouden

Meerwaarde t.o.v. voorgaande schooljaren?

Met name VVE kinderen zijn beter in beeld, worden beter gemonitord.

Voortzetting pilot ja/nee en zo ja op welke wijze?

Screening in het consulatiebureau heeft als voordeel dat ouder erbij is. Maar het maakt voor Zuidzorg niet uit, het kan ook bij het kinderdagverblijf, maar dan zijn ouders er niet bij. Op locatie oproep doen met ouders erbij is ook goede optie.

Ervaringen kinderopvang**Samenwerking GGD Noord Limburg**

Samenwerking Het Avontuur- Zuidzorg/GGD kan wat worden geïntensiveerd.

Aantal kinderen verwezen

Kinderdagverblijf Het Avontuur 1 kindje, kinderdagverblijf De Wilderen vrij veel.

Merkbaar verschil t.o.v. voorgaande jaren

Deskundigheidsbevordering pedagogisch medewerkers en ook stuk een stuk geruststelling bij hen met name m.b.t. NT2 kinderen. Als je alle kinderen laat screenen kan het beter op latere leeftijd.

Voorzetting pilot ja/nee en op welke wijze

Breder trekken eventueel dan alleen de peuterspeelplekken, twijfel of op de andere groep geen kinderen zijn gemist

Overige opmerkingen

-

Ervaringen logopedisten 16.25-16.35**Samenwerking GGD Noord Limburg**

Heel positief. Effecten zijn lange termijn, nu nog lastig te zeggen. Leuk dat er ook bijv. kindje was waarvan moeder dacht dat hij gewoon stil was en uiteindelijk bleek logopedisch probleem te zijn, nu heel spraakzaam kind.

Wachtlijsten Libra/Kentalis zijn erg hoog.

Het heeft ook voor gebitsproblemen een voordeel.

Preventie heeft ook juist als voordeel dat kinderen niet worden verwezen, bijv. grote neusamandelen.

Een kindje van kinderdagverblijf De Wilderen is dankzij logopedie niet naar Kentalis verwezen.

Aantal kinderen verwezen

Kwaliteit van verwijzingen is verbeterd.

Merkbaar verschil t.o.v. voorgaande jaren

Meer jonge kinderen dan voorgaande jaren.

Voorzetting pilot ja/nee en op welke wijze.**Overige opmerkingen**

Aandachtspunt: peuters zonder VVE indicatie

Vershil in benadering scholen, twijfel of leerkracht alles signaleert, gaat juist om 'twijfelgroep' kleuters

VERSLAG

WIJ WAALRE JEUGD DAG

Op 17 oktober 2019 organiseerde de gemeente Waalre de WIJ Waalre Jeugddag, met als doel jongeren in de leeftijd 10-18 jaar te laten meedenken over het nieuwe jeugdbeleid.

De dag was een groot succes! Ruim honderd deelnemers namen deel aan het programma. Iedere deelnemer zat bij 2 thematafels om mee te denken over het jeugdbeleid en volgde daarnaast 2 leuke workshops. Wethouder Lianne Smit opende de dag en gaf aan heel blij te zijn met de goede opkomst. De gemeente wil graag met jongeren in plaats van over jongeren praten en zo komen tot een goed jeugdbeleid.

Dit verslag omschrijft de gesprekken aan de thematafels.

Omgaan met stress (ALLE LEEFTIJDEN)

" 's Avonds, als er iets is gebeurd, ga ik naar het voetbalveldje en hard tegen een bal aan trappen."

Niet alle deelnemers ervaren stress als een probleem. Als wordt gevraagd wanneer zij stress hebben, dan is dit vrijwel altijd school-gerelateerd (het betreft huiswerk en plannen, toetsen en presentaties). Ook sportprestaties worden genoemd al wordt dit meer gerelateerd aan 'gezonde spanning'. Stress komt van druk bijvoorbeeld doordat ze een toets hebben, of door het gevoel teveel te moeten doen in weinig tijd. Gevolgen van stress die worden genoemd zijn o.a. boosheid en slecht slapen.

Tips om met stress om te gaan zijn letten op je ademhaling en rustig blijven en/of even rust pakken. Sporten wordt ook vaak genoemd en verder muziek maken en dat het belangrijk is huiswerk van tevoren goed te plannen. Meerdere jongeren zeggen dat stress vaak ontstaat doordat ze niet weten hoe ze iets aan moeten pakken. Beter plannen helpt in het voorkomen van stress, maar kan het niet helemaal verhelpen, het ligt zeker niet alleen aan een verkeerde planning. Wel vindt men dat je op de basisschool beter zou moeten worden voorbereid in omgaan met huiswerk en leren plannen. De stap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs zien deelnemers als een grote verandering, met name door al het huiswerk. Ook zouden ouders niet moeten pushen dat je naar het VWO moet, als je zelf naar de havo wilt. Verder is het lastig om sportactiviteiten te combineren met huiswerk, vooral in een toetsweek.

Conflicten, bijvoorbeeld met klasgenoten werken ook stressverhogend. Jongeren zeggen geholpen te worden als ze stress ervaren door hun leerkrachten, ouders en vrienden, maar ze bespreken hun gevoelens niet altijd.

Als wordt gevraagd waar de jongeren stress van hebben, als het niet over school gaat, gaat het over groepsdruk en pesten. Leraren zien niet altijd het pestgevoel. Op de middelbare school zien ze veel pestgedrag, maar ook basisscholen mogen meer doen aan pesten. Pesten op social media geeft veel schaamte en soms durf je het daardoor zelfs niet te vertellen aan je vriendinnen. Vrijwel alle deelnemers geven aan hier wel meer informatie over te willen. Op school is er wel aandacht voor tijdens de mentorlessen, maar er zou meer voorlichting moeten komen en ook op de basisschool mag er meer aandacht voor zijn. Als er slechte ervaringen zijn met social media werkt het het beste als jongeren er met jongeren over kunnen praten, i.p.v. met volwassenen. Een iemand die je steunt en voor je opkomt kan al veel betekenen.

Ook met sporten ervaren de jongeren soms groepsdruk, beginners bij een sport worden vaak een beetje geplaagd. Van de deelnemers heeft niemand ooit gerookt of druk gevoelt dit te doen.

Lachgas enzo

(12-18 jaar)

"Ik weet wel dat er een keer iemand is overleden tijdens het feesten omdat hij was uitgedroogd, hij had toen drugs op. Maar waar diegene dan heen zou moeten gaan, geen idee".

Tijdens deze workshop zeggen een aantal jongeren dat lachgas met name een probleem is in Eindhoven, niet zozeer in Waalre. Anderen geven aan weleens lachgaspatronen bij een bepaald bankje te zien liggen en dat het zeker ook een probleem is in Waalre. Wat hier in Waalre aan gedaan kan worden weten ze niet goed.

Veel van de deelnemers zeggen niemand te kennen die veel drinkt of drugs gebruikt. Heel veel kennis van drugs is er niet bij de deelnemers, voornamelijk omdat ze er niet mee bezig zijn. Ze zitten ook bijvoorbeeld absoluut niet te wachten op een coffeeshop in het dorp.

Een aantal denken wel dat drugs behulpzaam kunnen zijn in omgaan met stress, hierbij wordt het voorbeeld van beroemde DJ's genoemd die ook op deze wijze met de gigantische druk omgaan.

De jongeren zijn het eens dat iedere dag drinken niet goed voor je is en vinden dat voor alcohol geen reclame zou mogen worden gemaakt. Geen van de deelnemers jonger dan 18 zegt een biertje aan te nemen als deze wordt aangeboden. Wel zeggen ze dat er groepjes zijn waar veel alcohol wordt gedronken.

Ook weten ze dat drugsgebruik kan leiden tot geldproblemen en dat het heel moeilijk is van een verslaving af te komen. Als ze vragen hebben over drugs zeggen ze deze te stellen via internet of de kindertelefoon. Ze weten niet waar ze in de gemeente Waalre zelf terecht zouden kunnen voor hulp.

Gezond zijn

(10 - 12 jaar)

Kinderen zijn goed op de hoogte van wat gezonde voeding is en van het belang van sporten. Als oorzaken van overgewicht noemen ze dat kinderen teveel op hun telefoon zitten, te weinig bewegen, teveel op de bank zitten, teveel cola drinken, te lang in bed blijven liggen en teveel gamen. Bijna alle kinderen zeggen te gamen, 3 uur per dag en het hele weekend. Ook in de grote pauze gaan ze vaak naar huis om te gamen. In de vakantie gamen sommigen de hele dag. Over het algemeen zeggen ze dat ouders hiervoor geen regels hebben. Als oplossingen zeggen ze dat ouders strenger moeten zijn, bijvoorbeeld over gamen. Ze zeggen dat ouders regels moeten stellen en het goede voorbeeld moeten geven. De deelnemers zeggen dat ze geen films voor 18+ mogen kijken, maar wel games van 18+ spelen. Sommige kinderen hebben wel regels thuis, bijvoorbeeld dat een computer zo is ingesteld dat deze vanzelf uitschakelt na een bepaalde tijd. Ze zijn zich er van bewust dat ze (te) veel gamen en op

hun telefoon zitten, maar geven aan dat hun ouders dat ook doen. Ook is het lastig om genoeg te bewegen doordat er ook nog huiswerk gemaakt moet worden.

"Als je de kans krijgt moet je zoveel mogelijk gamen als je wilt"

Deelnemers geven aan dat sporten goedkoper moet worden gemaakt, dat het nu te duur is. Kinderen spelen wel buiten, maar vinden dat de gemeente er meer voor moet zorgen dat kinderen buiten gaan spelen, zoals meer speeltuintjes, een skateboardbaan, een vijver tijdens de zomer om in te zwemmen met een duikplank, een gamehal buiten, een tockelbaan, een bomenparcours, een klimpark, of klimmuur, een skellerracebaan, een speciale plek in de bossen om hutten te bouwen, een basketbalveld, een kabelbaan, een hele grote familieschommel en nog veel meer ideeën. Daarnaast pleiten veel deelnemers voor aparte hondenvelden of een plekje voor honden met een vijver. Kinderen vinden elkaar nog wel om buiten te spelen en doen spelletjes zoals 'buskruit', stappen en tikkertje.

Op de vraag wat ze voor nieuwe speelvoorziening zouden willen als de voetbalkooi in Waalre-dorp weggaat, zijn er veel suggesties: Jump XL, Hockeyveld, Trampolinepark, schommels, een hangplek met graffiti en een basketbalnet, waar je alles kan doen wat je wilt, een skatebaan, een voetbalveld, een klimtoren, het spel KUB, een fitnessbaan/fitness toestellen, een koprolrek, minitennis, veel attributen zoals tennis rackets, ballen, springstokken, of een pizza afhaalpunt of Dunkin Donuts. Ze willen er geen friettent, zandbak of plek voor honden.

Jeugdmonitor (alle leeftijden)

*"Als mensen zien dat kinderen verdrietig zijn,
dat ze die kinderen helpen".*

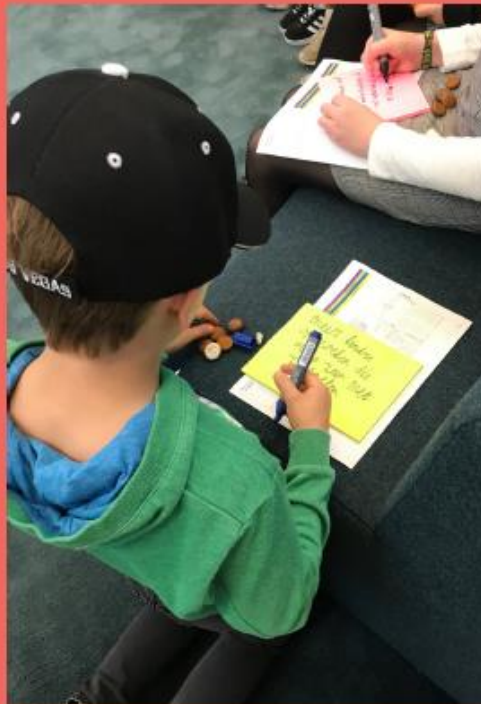
Bij deze thematafel vragen de onderzoekers van de GGD de deelnemers door middel van stickers aan te geven welke onderwerpen zij belangrijk vinden. De onderwerpen 'eenzaamheid' en 'armoede' krijgen de meeste stickers. Het thema 'overgewicht' de minste. Dit vinden de jongeren vooral iets waar mensen zelf voor moeten zorgen.

Uit de jeugdmonitor, een onderzoek dat de GGD uitvoert, blijkt dat 300 jongeren in de gemeente Waalre zich eenzaam voelen, dit vinden de deelnemers veel. Ze herkennen het enigszins, bijvoorbeeld dat iemand dik is en daardoor een beetje buiten de groep ligt, vaak alleen op het schoolplein staat en wordt uitgescholden. Ze leggen veelal de link tussen eenzaamheid en pesten. Oplossingen die worden genoemd zijn: meer dingen organiseren in de gemeente Waalre, zoals deze jeugdtag, zodat kinderen elkaar kunnen ontmoeten; op school meer aandacht geven aan eenzaamheid zodat er meer begrip is wat dit betekent; durven vertellen dat je je eenzaam voelt; een vertrouwenspersoon met wie je kan praten; als je ziet dat iemand eenzaam is, vragen of hij mee wil doen of tegen de leerkracht zeggen en zelf iemand uitnodigen. Kinderen zeggen dat school soms al iets doet, bijvoorbeeld de regel dat je geen 'nee' mag zeggen als iemand vraagt of hij mee mag doen. Ze denken ook dat een lotgenotengroepje bij de gemeente een goed idee is, zodat ze elkaar kunnen ontmoeten en hun verhaal kwijt kunnen.

Voor wat betreft armoede zien de deelnemers dit niet veel in Waalre. Ze vinden dat hier meer bewustzijn over zou moeten zijn bij de mensen die wel geld hebben. Ook zouden er meer

gratis activiteiten moeten worden georganiseerd en moeten gezond eten, kleding en uitstapjes goedkoper worden gemaakt (zoals deze dag).

Ook homoseksualiteit krijgt veel stickers. Uit de jeugdmonitor komt naar voren dat veel jongeren niet openlijk durven te praten over zijn/haar homoseksuele gevoelens. Dit wordt herkend, ze denken dat ze bang zijn om gepest te worden. Deelnemers vinden dat dit moet veranderen. Suggesties om dit te verbeteren zijn om hier meer aandacht aan te besteden op school (door een vak seksualiteit) en het inzetten van bekende personen, zoals youtubers. Ook zou er wat aan gedaan moeten worden dat homo als scheldwoord wordt gebruikt. In boeken en sprookjes en dergelijke zou er vaker een homoseksuele hoofdpersoon moeten zijn. En er zou een taakstraf moeten komen op pesten.

'Sombere gevoelens': uit de jeugdmonitor blijkt dat 100 jongeren uit Waalre zich vaak somber voelen. Dit wordt door de deelnemers niet in die mate herkend. Suggesties zijn ervoor te zorgen dat er iemand is op school met wie kinderen hierover kunnen praten en vervolgens ook praten met je ouders. En er voor zorgen dat jongeren met sombere gevoelens met elkaar kunnen praten en bijvoorbeeld samen een leuke activiteit kunnen doen. Als het gaat om pesten, dit aan te pakken. En ervoor te zorgen dat er veel leuke ontmoetingsplekken zijn en geen armoede, want dit leidt ook tot sombere gevoelens.

Ik bepaal mijn eigen leven

(alle leeftijden)

"Vanaf groep 5 zou er meer informatie over social media moeten zijn, want dan krijgen de meeste kinderen een telefoon".

Als het gaat over schoolkeuze dan zeggen de meeste kinderen dat hun ouders een adviserende rol hebben, maar dat zij uiteindelijk zelf bepalen naar welke middelbare school ze gaan. Daarbij geven ze wel aan dat als hun ouders het echt oneens zijn met hun keuze, ze toch naar hun ouders luisteren: "Mijn ouders weten veel meer". De helft van de deelnemers geeft aan niet naar een school te gaan waar hun ouders niet achter staan. Ze vinden de mening van hun ouders belangrijk. De andere helft zegt toch naar de school van hun eigen keuze te gaan, al vinden hun ouders dit onverstandig.

Op de vraag: "Zou jij een groep pesters aanspreken als ze iemand in de klas pesten?", zeggen de meesten dat ze dit graag zouden willen doen, maar dan ook bang zouden zijn om zelf gepest te worden. Een goede vriend zouden ze wel te hulp schieten. Een aantal deelnemers geven aan dat ze niet de pesters zullen aanspreken, maar eerder een ouder of leerkracht om hulp vragen. Hierbij zegt ook wel weer iemand "dat doe ik niet want dan ben ik een snitch" (verrader). Als het gaat om een groep pesters op straat zegt iedereen dat ze hen niet zouden aanspreken, omdat ze niet weten wat de pesters hier dan op doen. Iedereen kiest ervoor om de pesters niet aan te spreken, maar om hulp in te schakelen. Ongeveer de helft van de jongeren geeft aan te worden beïnvloed door influencers op social media. Wel zeggen ze dat ze eerder voor bijvoorbeeld bepaalde kleding kiezen als een influencer iets draagt, dan als een klasgenoot iets draagt. Als het gaat om de gevaren van social media geven vrijwel alle deelnemers aan dat ze hier meer informatie over willen. Ze krijgen wel voorlichting op school, maar vinden dit onvoldoende.

Afsluiting

Youtuber Kalvin sloot de dag af en had daarna een leuke en persoonlijke meet & greet met alle deelnemers.

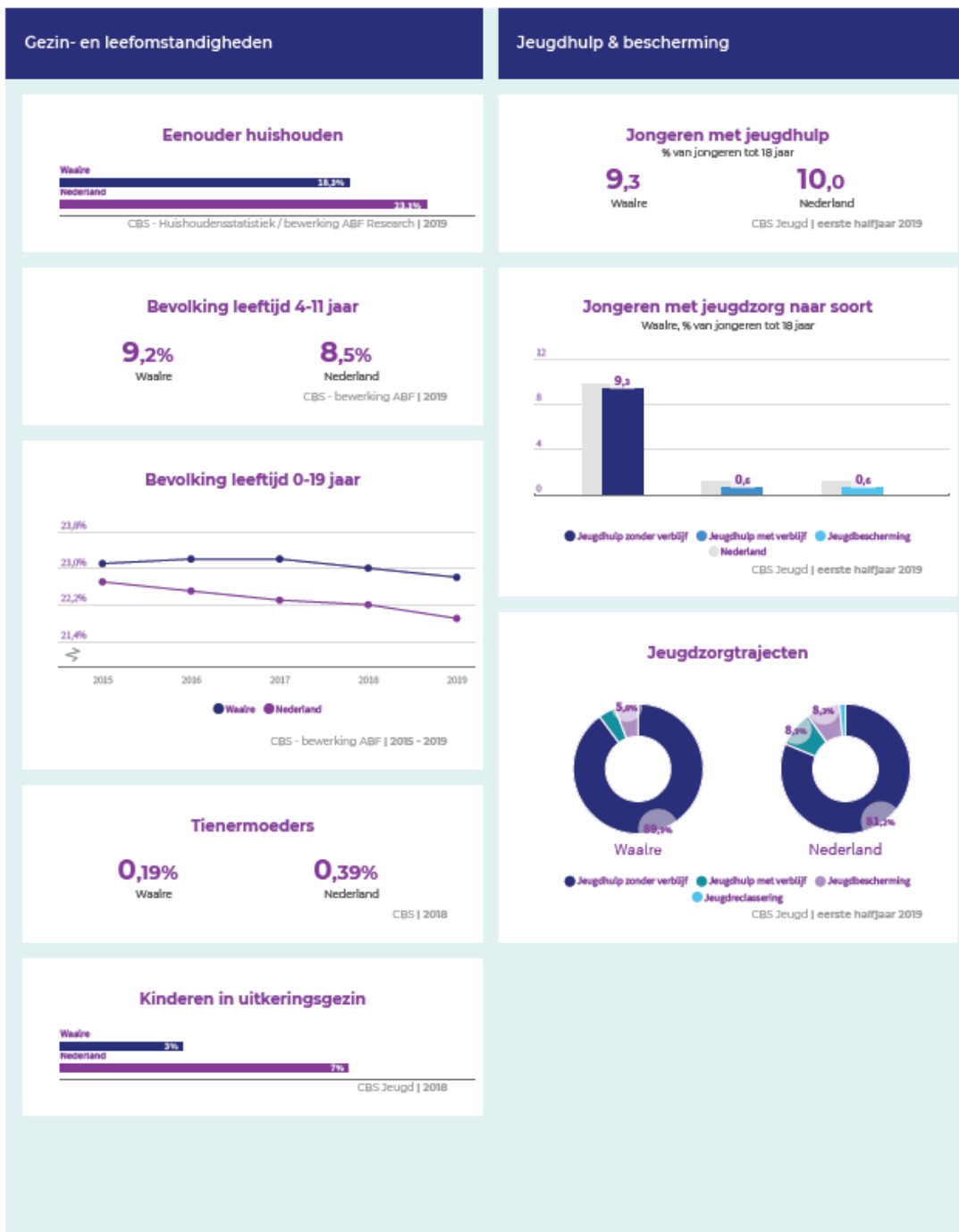

WIJ WAALRE
JEUGD DAG

Bijlage 7 Factsheet Jeugd & Jeugdhulp

Jeugd en jeugdhulpverlening

Gemeenten zijn sinds de decentralisatie van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de uitvoering van jeugdhulp. Jongeren vormen een belangrijke, maar ook kwetsbare doelgroep. Dit dashboard geeft u inzicht in hun gezins- en leefomstandigheden, met specifieke aandacht voor onderwijs, criminaliteit en jeugdhulp.

Kinderen met een handicap

2,55%
Waalre

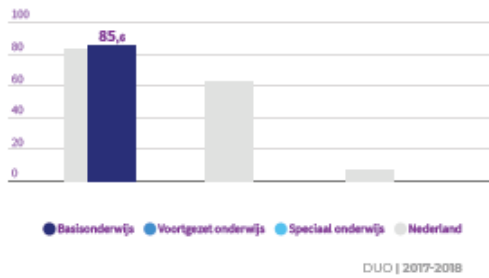
2,72%
Nederland

VJI | 2015

Onderwijs & arbeid

Leerlingen

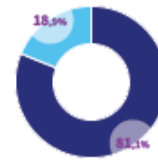
Waalre, per 1.000 inwoners

Beëindigde jeugdhulptrajecten

Waalre

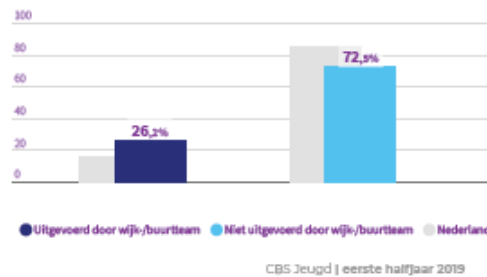
Nederland

● Volgens plan ● Voortijdig afgesloten

CBS Jeugd | eerste halfjaar 2019

Jeugdhulp zonder verblijf naar uitvoerder

Waalre

Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen

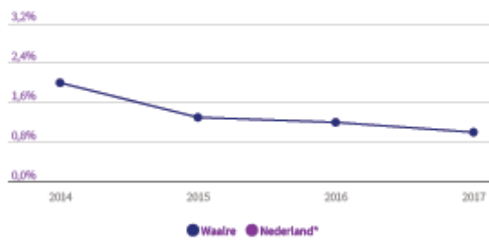
0 Waalre
2 Nederland
DUO/Ingrado | 2018

Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen

9 Waalre
23 Nederland
DUO/Ingrado | 2018

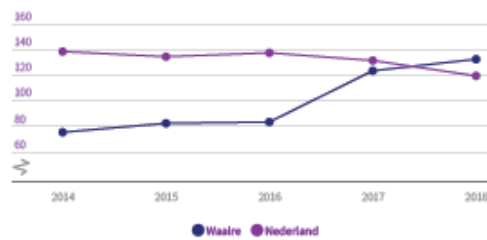
Jeugdcriminaliteit

Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)

Verwijzingen Halt

santal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar

Achterstandsl leerlingen

3,73% Waalre
11,61% Nederland
VJI | 2012

Werkloze jongeren

1% Waalre
2% Nederland
CBS Jeugd | 2017